

We have our greatest delight when we realize ourselves in others, and this is the definition of love. This love gives us the testimony of the great whole, which is the complete and final truth of man.

—Rabindranath Tagore.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903. Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

Nos. 44 & 45—Vol. LV.

Friday, 15th November, 1957

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

STRIJDOM MINCES NO WORDS ABOUT ANTHEMS AND FLAGS

THE Prime Minister, Mr. J. G. Strijdom, announced that instructions had been given that only the national flag would in future be hoisted on or at official buildings and at ceremonies in which the Government took part and where it would be proper to fly the national flag.

Instructions had also been given that only "Die Stem" would be played or sung at official functions organised by the State or held under its patronage and where the playing or singing of the national anthem was considered suitable.

The flag and the anthem of another nation will also be flown and played at official occasions in honour of the head of the State or the representative of the country concerned.

His Statement

The statement by the Prime Minister says:

"In view of the fact that, in the terms of the provision of the Union Nationality and Flags Act, No. 40 of 1927, as amended by the Flags Amendment Act, No. 18 of 1957, the Union of South Africa now has only one flag, namely the national flag as described in the said Act, and in view of the fact that official recognition has been accorded to 'Die Stem van Suid-Afrika,' instructions have been issued:

"(a) That in future only the national flag will

be hoisted on or at official buildings and on the occasion of ceremonies in which the Union Government takes part and where the hoisting of the national flag is proper.

"(b) That only 'Die Stem van Suid-Afrika' will be played and/or sung on the occasion of official functions organised by the State or held under its patronage, and where the playing and/or singing of the national anthem is proper.

A Concession

"In terms of international usage, the flag and the national anthem of another country will, naturally, also be displayed or played at official functions where proper, in honour of the head of the State or representative of the country concerned.

"As, unfortunately, there are certain bodies and instances in the Union who object to the introduction of only one flag and one na-

tional anthem for the Union of South Africa, and persist, in conflict with the foregoing, in the custom of still also hoisting the flag and singing the national anthem of another country, alongside with the national flag and national anthem of our own country, Ministers have

decided not to attend in their official capacity any ceremony in the Union where the procedure laid down is not observed, and that they will advise His Excellency the Governor-General also not to attend such a function."—Sapa.

KENYA LEADER WANTS AFRICAN GOVERNMENT

THE President of the Nairobi District African Congress, Mr. C. M. G. Argwings-Kodhek, said in a speech in Nairobi that, while Europeans were welcome in Kenya, "the question of a multi-racial Government here as at present envisaged is out of question."

No Hatred

He stressed that the Congress did not hate anyone. It hoped that Europeans would continue to make their "invaluable contribution" to the country, but at the same time it demanded that the Colonial Secretary should state categorically that "this country belongs to the African people, to whom alone the Government of the country shall be handed over on a fixed date, within seven years."

Mr. Kodhek said that recent differences between the Congress and the African Elected Members had been engineered by anti-African elements. He called for unity at this stage and said that the ensuing constitutional talks should be faced in that spirit.

Resolutions

The meeting passed a resolution saying that the health and comfort of Africans in prisons and detention camps be attended to more humanely and demanding an inquiry into the health of Jomo Kenyatta.

It also demanded that an ad hoc committee be appointed by the President of the Congress to present the resolution to the Governor and answer any questions which might be asked about it.

The meeting reaffirmed its confidence and faith in Mr. Argwings-Kodhek and resolved that his report on his sojourn in the United Kingdom be published in booklet form as a supplement to the second part of the revised edition of the Congress policy statement.

OPINION

FRIDAY, 15TH NOVEMBER, 1957

Comment On Men And Events

Erasmus And The Sputniks

By JORDAN K. NGUBANE

Space Dogs And The Oppressed Peoples

THE launching into space by the Soviet Union of Sputnik II has created a situation in which the oppressed peoples of the world, in particular those in Africa, must see their problems in wholly new light.

Up to a few months ago the Soviet Union could not in many cases give much more than moral support to the colonial people's fight for freedom. Once free, the young nations tended to look to the United States for much-needed economic aid. That sort of balanced things evenly in the struggle between liberal democracy and world communism.

Better Production

The advent of Sputnik II has changed all that almost overnight. We are face to face with the accomplished fact that the Soviet Union is now the world's leading power in the field of science. Better scientific methods mean better production processes, higher industrial efficiency, cheaper goods of a higher quality and plenty of them. Expressed in terms of the East-West conflict, all this means that Russia will now soon be in the position to use her higher productive potential to give material backing to her moral support of the anti-capitalist forces.

No true democrat will view this with equanimity. At the same time no realist will act as though things are as they have been in the past. The Sputniks have damaged the prestige of the West in colonial countries. Communism has been given a terrific boost. The Free World is not likely to be in the position to retrieve the position. For, to do this, it will have to offer the oppressed peoples something more dazzling than the excitement over the Soviet achievements. And that it definitely cannot offer in the present circumstances.

Africa

America certainly cannot do this in Africa where, side by side with her qualified and often halting support of national liberation movements, she subsidises apartheid in the form of loans, investments and public support given in the form of a neutrality which works to the advantage of apartheid. Britain is in a similar position. Although in recent years she has taken up a fairly realistic attitude to the whole colonial question, progress in large parts of Africa is too slow to neutralise the effects of launching the Russian dog into space.

In any case the slight to Ghana's Finance Minister, Mr. K. A. Gbedemah, while he was in America recently is not the sort of thing calculated to convince many non-White peoples in Africa that the United States is a trustworthy friend. Certainly not against the background of

(Continued on page 482)

It is quite clear now that Soviet Science has reached the point where it can, if it has not done that already, produce ballistic missiles which can be fired from Russia and controlled in such ways as to land accurately on almost any spot on the surface of the earth. That promptly makes nonsense of all the Union Government's talk about this country's willingness to play its part effectively in defending Africa against communism.

If the Russians wanted to smash up Johannesburg nothing, it seems reasonable to infer from what is happening, can really stop them. That goes for New York, London, Melbourne or Buenos Aires.

To think in terms of land armies and bombers; of skiet kommandoes and similar nonsense is like using a watering-can to save a house on fire. Judged by the standards of our age the Russians do not seem very far from producing the ultimate in weapons.

Two Solutions

In this light, one of the two things can happen. The Free World can overtake the Soviets in a new and more insane race to waste valuable millions of money in experiments which can only end in a war that could very well wipe the human race off the face of the earth. Or, the Free World can recognise the utter futility of trying to produce more deadly weapons and in turn realise that the real problem is not one of frightful weapons but one basically human.

Behind what is happening in the world is the basic uncertainty in the minds of men. Nations live in fear; in fear of attack; in fear of hunger; in fear of lowered standards of living; in fear of unemployment. No type of weapon will rid men of this fear. Communism fails precisely here because instead of bringing into the world a feeling of greater security, it has stirred the deepest fears of war. The Democracies are not free from blame. They, too, have stimulated their own brand of fears in the world.

Not Armaments

In the circumstances it seems clear that the solution for our age's problems lies definitely not in armaments; not in space dogs; not in the naivete of our Erasmus in a realistic attempt to so organise world affairs and the resources of the earth as to give most men and women the world over cause to feel that they can

have the opportunity to make the best possible use of their lives. What Man hungets for is hope and being given the opportunity to see his dreams come true. In other words, Man wants only peace to work out his life.

In the final reckoning the sense of security which comes with the feeling that one can reach one's goals in reasonable safety; that one can have a roof above one's head; have enough to eat; enjoy a happy life with his family and give his children the opportunity to enjoy the best things in life—this, in the final reckoning, is the only effective answer to the Sputniks; the only effective defence against communism in any part of the world and the only means of enabling South Africa to pay her rightful role in Africa.

Not In Head

Unfortunately for us, for the Free World and for many White South Africans, Defence Minister Erasmus simply does not have it in his head that giving the man of colour a vested interest in democracy is the best form of insuring this part of the world against communist infection. He will run around the capitals of the West, begging for arms and ammunition as if he still lives in the days of the Boer War. That merry-go-round will go on until catastrophe overtakes this fair land.]

In the light of these facts it becomes the duty of every citizen, on both sides of the colour line, to work with renewed energy to build up the unity of the anti-apartheid forces; to bridge the gulfs dividing Black and White and to strengthen the unity of White and non-White democrats. It is only by doing this that we can all exert pressures on apartheid which will save this country from the stupidity which is fashionable in high places.

The Nats just don't have the brains to grapple with the problems of our times, on the home-front and outside.

Pandit Nehru

AFTER the tragic death of Mahatma Gandhi, India's four hundred million took to their hearts the leadership of Pandit Nehru. The life of Pandit Nehru is a life of sacrifice and service to the nation. He sacrificed his all to his motherland. On November 14th he will celebrate his 68th birthday. We have endeavoured to give below a short sketch of his life

The Nehru family hails from Kashmir, but for several years they have made their home in Allahabad. The ancestors of this family left Kashmir for Delhi during the rule of the Moguls, and they lived on the banks of the river Neher, hence they have derived the name of Nehru. Pandit Motilal Nehru and his wife Swariprani, had three children and they are Jawaharlal, Vijayalaxmi and Krishnakumari. There are few families in India who are so completely dedicated to the cause of service and sacrifice as the Nehru family.

Jawaharlal was born on November 14, 1889. Little did anyone know or imagine that this baby would one day be the darling of millions and one of the most precious jewels of the east. His parents gave him all the necessary care in bringing him up to be a fine and upright person. His first teacher was a very religious Theosophist gentleman, a Mr. F. T. Brooks. He helped to introduce simplicity, character and patriotism in the young Jawahar, and a deep friendship was formed between the teacher and the student. Mr. Brooks once told Jawahar that it was a sin to eat meat. He gave up meat on that day. Fearing that their son would become an ascetic by such training Jawaharlal's parents dismissed the teacher.

In 1905, at the age of sixteen, he was taken to England by his parents. After travelling in the country for a while, he remained in England to study at a well-known school, where he had as his schoolmates Edward VIII, the late Mr. Gayakwad, Dr. Kichlu, and Mr. J. M. Sengupta and a few more prominent people:

He attained the degree of B.Sc. in the year 1910, after which he became a Bar-at law.

He returned to India in 1914. He could have set up a very prosperous practice with the influence of his father, but he refused this, and stated his desire to enter into politics. At this time the late Mr. Gokhale happened to be in Allahabad; to raise some money for Indians in South Africa Jawaharlal became his private secretary and he col-

lected forty-thousand rupees, only in Allahabad. His parents were not pleased with his political activities. In 1916 he married Delhi-born Kamla Devi, who also stood by him in all his activities.

At this time, the political situation in India was critical. The Indian leader, Lala Lajpat Rai, was excited from his country. A home-rule league was formed in Allahabad, and both father and son became active members of it. During this time the tragic affair of Jallianwallabagh took place. Motilal Nehru gave up his prosperous practice and both father and son joined Mahatma Gandhi's Passive Resistance campaign in 1921. They began to preach the boycott of English goods and anything that was English, and so they began to tour round India.

Jawaharlal started a newspaper called "Independent", which brought to light the many injustices practised by the British. Later this paper was banned.

In 1919 the farmers association was going to hold its conference in the Raibareli district. The Government issued a notice banning all public gatherings. But in spite of this, 50,000 farmers had assembled there. Pandit Nehru spoke to them and advised to disperse, but they refused to do so, until they had seen Pandit Jawaharlal. Little did they know that this slim, young man, dressed as one of the farmers, was himself the person they were so eager to see. In his political career, Pandit Nehru became one with India's millions, suffering the agonies of hunger and thirst, heat and cold.

In 1921 all the leaders were arrested. Pandit Nehru was amongst them. He was sentenced to 6 months, but was released within 3 months. He was re-arrested for preaching the boycott of English goods and imprisoned for 18 months. He was released after 8 months. Panditjee accompanied Kripalani and Santanam to the Nabha district where the Sikhs were suffering heavily under the foreign rule. They were ordered by the Government to leave the district

PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

immediately. But they did not honour this order and so he was sentenced to 6 months imprisonment for this offence and 18 months for joining the trouble makers. But he was released the next day.

In 1924 the Kumbh Mela, a religious festival of the Hindus, was to be held in Allahabad, on the banks of the Treveni Sangam. The water being very deep here, the Government, instead of putting sand in the river, barricaded the area. This hurt the religious instincts of the Hindus. Pandit Malaviya corresponded with the Government to no avail. Pandit Nehru, accompanied by volunteers of the National Congress declared Satyagraha. The Government had surrounded the area by police on horse-back, but Panditjee ignored them, and with the national flag in his hand and the volunteers and the people behind him, he broke in and entered the river. The Government was then forced to fill in the deep places with sand so that the Hindus could carry on their religious ceremony. This incident shows great courage and strength of character that Jawaharlal possessed, so early in his political career.

He rendered great services as the president of the Allahabad Municipality, but owing to his wife's ill-health, he was forced to

go to Switzerland in 1926. Even while here, he continued with his work by writing a number of articles on the question of India, this informing the whole of Europe of the situation in India.

He was chosen as vice-president for India, in the International Congress against Imperialism in 1929. He went to Russia from Germany.

Pandit Nehru formed the independence of India League and he started a campaign for full freedom. The National Congress held in Calcutta, declared that if by the 31st of December 1929, home rule was not granted, then the fight for full freedom would be launched by January 1st 1930.

In 1930, Mahatma Gandhi and Sardar Patel declined to accept the presidentship of the Congress in favour of Jawaharlal. And so he was elected president at the Lahore Congress. On December 31, 1929 at midnight, the fight for full freedom was launched, and the National flag was hoisted-up amidst the cries of "Vande Mataram" and "Jehilab Zindabad." Mahatma Gandhi, started his Salt Campaign in 1930. At this time Pandit Nehru was on his way to attend the youth congress in Raipur. The Government arrested him and sentenced him to six months imprisonment, and while he was in prison he lost his father, Motilal Nehru, on February 6th 1931.

The fight for freedom continued and leaders were being arrested all our India. Jawaharlal's mother led a procession of protest in Allahabad, and they were charged with batons by the police.

Pandit Nehru, lost his mother on January 1, 1938. Pandit Nehru was imprisoned from 1932 to 1936. Owing to his ill health the Government released him. He took his wife to Vienna, but, he lost his wife there, and he returned to the motherland with a broken heart and a handful of ashes.

Publishers Note

WE regret to inform our readers, that we were unable to supply them with "Opinion" dated November 8th., owing to a serious breakdown in our printing machine. The half of our material of last week, which was printed before our breakdown, is being sent to our readers, combined with this week's edition of "Opinion." We hope, that our subscribers and advertisers will understand our predicament, and overlook the inconvenience caused them.

In 1912, the resolution of "Quit India" was passed. Panditjee with all the other leaders was arrested. India became independent in 1947 and Pandit Nehru became the Prime Minister of free India. India became a republic in 1950. Today, he is still the Prime Minister of India.

He has become a world statesman and he has refused to be drawn by the two strong nations of America and Russia, and today he has enhanced the glorious name of India, by remaining independent in its foreign policy, and giving a new message to the world peace.

He is a true heir of Mahatma Gandhi. In spite of his greatness, he still remains simple, yet principled and serious. He has a very friendly disposition, and he loves children.

The poverty of India, is heart-breaking to him, and he is ever working, to rid his country of this menace. His energy and sense of duty, at this age is such that many a young man would do well to emulate. He is also a well-known author and has to his credit, many literary attainments.

At the age of 67, he is still working hard, touring the world to maintain world-peace between nations. The world today, is in need of such statesmanship, and great countries and their people are turning to India under the able leadership of Pandit Nehru, for guidance.

To this idol of India's millions, the prophet of Peace, and the creator of India, we wish many, many happy returns, many more years of leadership.

A well-known poet in India has said of Jawaharlal:—"As the scent belongs to the flowers, and the light to the sun, as youth is to life, so is the presence of our Jawaharlal to India:"

India Will Go On, Says Nehru

THE Prime Minister declared in New Delhi recently "we will stick to our present foreign policy even if the heavens fall." Addressing a press conference, Mr. Nehru said, "non-alignment with the power blocs is a basic thing with us."

Mr. Nehru added it was the inevitable policy which any sensible Government in India must follow, "or else it goes to the dogs."

Mr. Nehru said: "Our foreign policy was the result of our thinking for the last two generations. I go further, it has been derived from the days of Emperor Ashoka.

"We will not change this policy," he said, "because there is an incident somewhere or some people get excited," Mr. Nehru said; "India will go on even if all the world is against us. There the

matter ends.

This forthright declaration came in answer to a question if non-availability of foreign exchange would result in the failure of the five-year plan.

"This business of thinking that if some countries do not help us India will not go on is all wrong," he asserted. "India will go on," Mr. Nehru said, "even if all the world is against us. We will starve if necessary, we will die if necessary. We have seen bad days, we will see bad days again, but we will go through them till we see better days."

Fort Hare Bill Gazetted

NOTICE has been given in the Government Gazette of a Bill, to be introduced into Parliament next year, to provide for the transfer of the Fort Hare University College.

It appears—at least for the present—that the Government does not intend to take over the Natal Non European Medical School, which is run by the University of Natal and is attached to the King Edward VIII Non-European Hospital in Durban.

The publication of the hybrid Bill coincided with the meeting in Pretoria of the inquiry into the details of the Separate University Education Bill.

The commission, consisting of 13 members of Parliament of all Parties, was originally appointed as a select committee during the last Parliamentary session after the Bill had passed its second reading.

When the Bill was originally introduced into the House of Assembly in March it made provision for the establishment of separate universities for non-Europeans and the handing over of the Fort Hare College and the Medical School.

The Bill was subsequently de-

clared to be hybrid—a measure which affects private rights—and it had to be withdrawn. It was then introduced again but without the sections dealing with the college or school.

At the second reading only the principle of the Bill was debated. Now the commission is entitled to hear evidence only on the details of the measure.

The Bill will be introduced by the Minister of Native Affairs, Dr. H. F. Verwoerd, during the short pre-election session.

DRY CHILLIES

6lbs. Bag for 5/- only
15lbs. Bag for 12/6
33 lbs. Bag for 27/6

From:

MAARMANS (Pty) Ltd.
Box 26. Phone 128.
BRITS. Transvaal.

Space Dogs And The Oppressed Peoples

(Continued from page 480)

the American failure to condemn apartheid in unqualified tones.

Race For Stomachs

What the times call for, in what is now clearly a race for the minds and the stomachs of men, is bold, swift and decisive action on the part of the Western Powers to convince the peoples of uncommitted Africa that the Free World is in the position to contribute positively and immediately towards their emancipation. Delay will merely surrender the initiative to the communists. And with that democracy will lose one more vital round in a battle of wits in which the communists have appeared to have had a monopoly of intelligence, to say the least.

Phone 34-1349

P. O. Box 1549,

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

8th November, 1957

OPINION

The Port Elizabeth Group Areas Case-II

THE public hearing opened on November 19, 1956, before Mr. W. J. Gouws (Chairman), Mr. W. F. Nel and Mr. M. P. Prinsloo. At the beginning of the inquiry counsel for various non-whites objected to the fact that, whereas the Reference and Planning Committee was permitted to submit fresh proposals after the 1953 P. E. inquiry, no one else was given such an opportunity. The Chairman overruled the objection, and the court of first instance found against the Indian applicant on the grounds that the Act (until 1955) contained no provision for lodging proposals, that the Board therefore had discretion whether or not to call for them and was not obliged to do so until 1955. This issue has gone up on appeal, together with a number of rather technical ancillary points.

After the initial objection had been overruled, the Board called upon each party to outline its case and then spent 3-4 days inspecting the city with the parties and their counsel. On resuming the inquiry, counsel for some non-whites asked whether someone would give an outline of the proposals submitted by the Reference and Planning Committee in the same way as everyone else has given an outline." Chairman: "The Reference and Planning Committee did not, in fact, submit any proposals in regard to group areas at all. All it did was to suggest areas to be advertised for investigation." The Chairman, therefore, ruled that no representative of the Committee be called "unless it becomes necessary at a later stage."

Thereafter the City's attorney and town planning officer described the municipality's case in which they stressed that the Council opposed the application of the Group Areas Act to Port Elizabeth, preferring its own town-planning scheme. The Council had lodged no proposals with the Board, but had offered its suggestions about "free" and "undated Group Areas for 25 years" by way of comment on proposals submitted by the Reference and Planning Committee. By "free" areas, the Council meant "certain areas where the Council suggests there should be no application of the Act at all."

During the statement by the City's town planning officer, it was more than once suggested (and

turned down by the Chairman) that he should be put under oath as a witness. Counsel for one of the parties protested: "Witnesses should come and give these facts here so that we will be in a position to cross-examine them. Yesterday we had the farce of the town planning officer being asked to give evidence with somebody on this side prompting him. I had one person saying to him: 'say you do not know'. That is an absolute farce. If he had

By
C. W. M. GELL

been sworn in properly so that he could be cross-examined properly, then we might have got at the truth." But the Chairman ruled: "I will not allow cross-examination because then we would find ourselves in all sorts of difficulties, but I am perfectly willing to allow questions in elucidation of matters which need further explanation."

At the end of the explanation of the City Council's position, the Chairman called upon counsel for the main non-white organisations to explain his case. Counsel reported that he was not ready to do so until someone explained the proposals made by the Reference and Planning Committee, because "quite frankly what we are going to do is to attack them, but you cannot pull down a castle until it has been put up. You will readily understand, Sir, that their their proposals are the most far-reaching of all. They affect our lives and all our human rights. These proposals should have been made here and if they were made at any other place and time, they are irregular. I certainly think this Committee should be called upon to appear so that all interested persons can get to know what are the reasons behind their suggestions...At other similar inquiries there has been someone who represented the Reference and Planning Committee. That has happened at earlier hearings in Port Elizabeth and all over the country, but all of a sudden there is no one to represent them."

After a short interval, the Chairman replied: "The Board has come to the conclusion that, although there may be some substance in this request from your point of view, it is not necessary

to call anyone from the Reference and Planning Committee. The Board is, of course, not bound by any of the proposals which have so far been submitted to it. It is only investigating these proposals."

Counsel: "Would you tell us whether the Board has had any information from the Reference and Planning Committee in the way of a report? The town planning officer yesterday mentioned that the Committee had prepared a report. Has the report been made available to the Board?"

Chairman: "I am not prepared to say."

Counsel: "Would you indicate whether the Committee's proposals are going to be considered by the Board?"

Chairman: "Their proposals will be considered, together with all other proposals received, as a basis on which to work, but not as an accomplished fact."

Counsel: "But they are going to be considered and it is possible that this Board will recommend what they have proposed?"

Chairman: "It is possible that we may consider the suggestions which are reflected on plan X" (submitted by the Reference and Planning Committee).

At this stage counsel said he and his clients were compelled to dissociate themselves from any further part in the hearing. In his submission there were no valid proposals before the Board. The City Council had made no proposals—merely comments on the Reference and Planning Committee's plans. That Committee had submitted no proposals, according to the Chairman, only suggestions which were not put forward at the hearing. "We heard evidence yesterday that the Committee had made a report but you are not prepared to say whether the Board has received that report or not. In other words, from what you say it is possible that the Board has information which we do not have, on which you may base your findings but which is not available to us and on which we cannot cross-examine anybody."

All the main non-white groups and their counsel then left the hearing. As one Indian said: "As at this stage I must fight an enemy which I cannot see, I am fighting against unseen odds."

I have quoted carefully from the official record of the hearing which is agreed by both sides. There is no dispute over the facts of what occurred or the words used by the parties at the

hearing. The Indian applicant (now appellant) contends that the refusal to swear witnesses and allow cross-examination, the refusal to call any spokesman from the Reference and Planning Committee or to disclose whether it made a report to the Board and (if it did) to disclose its contents, constitute a complete denial of natural justice and render the hearing null and void. As he said in his original petition to court: "It appears that the Reference and Planning Committee, which in May 1953 made Proposals and stood before the Board "in the same position as any other party", today occupies some sort of privileged position which enables it to have its "suggestions" considered by the Board without other parties being able to question it about them... Your petitioner submits that the Act contemplates a full inquiry in public which is to take place in public and at which all the facts will be elucidated in public."

Certain other grounds for declaring the hearing void were also cited and are going up on appeal. But they were peculiar to this particular case. The grounds put forward above have significance for all hearings before the Group Areas Board, Mr. Acting Justice O. V. Sampson decided them against the applicant for the principal reason that "it appears to me that this enquiry is of a purely administrative nature, designed to assist in the executive application of the Statute... There is no suggestion in the Statute that the Minister must follow the advice of the Board; whether he does or not is left to his administrative discretion."

The ground of appeal, which is of the most universal interest, is to the effect that the "judgment is bad in law in that the Court wrongly held that the public enquiry was an administrative enquiry and should have held that it was an enquiry of a quasi-judicial nature"—in which case it would be bound to observe certain procedures.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12 6 each F.O.R. Durban
 Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " "
 Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Three Outstanding Books

Beautifully Printed With Coloured
 Varnished Jackets And Library Binding

Order for yourself as well as to present them
 to your DEAR ONES

St. Mira: The Story of Mirabai whose name is a household word in Indian homes, and whose Songs are sung in a million homes everyday. In words at once vivid and soul-stirring, the author portrays the inner spiritual experiences of Mira, the purity of her character and her undimmed courage and heroism. 10/- per copy.

The Face Of The Buddha: Through the pages of this book peeps the radiant face of the Buddha who was essentially, a lover of peace...As the story unfolds, we see the Buddha taking to the waiting multitudes his great message of deliverance from sorrow. 7/6 per copy.

In The footsteps Of The Buddha:

The thrilling story of Shanti Deva the greatest poet of Mahayana Buddhism. A King's son, he renounced the throne to walk into the footsteps of his master, —Gautama the Buddha. 5/6 per copy.

(All the three books will be given at a special price of 20s. only)

Order any or all the books from:

H. P. VASWANI,
 91 BHULABHAI DESAI ROAD,
 BOMBAY, INDIA.

TRADE INQUIRIES INVITED

BOOKS FOR SALE

Indian Life and Labour in Natal	3	0
The Indian as a South African	4	3
Recipes from East and West	2	9
How to Guide Good Letters—B. Roberts	2	0
The Group Areas Act—Mariel Horrell	10	0
How to Grow Vegetables—W. H. Turnbull	2	8
S.A. Non-White Workers—Mariel Horrell	4	6
How to look after Cattle—W. H. Turnbull	3	0
Race and Culture—Michel Teiris	1	6
S.A. Journal of Economics—J. T. Van Der Horst	1	6

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

NAT Profess Weather

PROFESSOR L. J. DU PLESSIS, of Potchefstroom University, endured a rough passage in a debate at the Caxton London on Saturday, November 2, when he appeared as speaker and sole supporter of the Union Government's Apartheid legislation.

Professor du Plessis arrived in London from Johannesburg at the invitation of the International Committee on Science and Freedom, to put the Union Government's case for University Apartheid.

The meeting had been organised by the committee to "express support for South African universities in their struggle against compulsory race segregation and Government control of higher education for non-Whites." Among the other speakers on the platform with Professor du Plessis was the Rev. Michael Scott.

Prof. du Plessis put the Government's case after a number of other speakers had condemned South Africa's Apartheid policy in general and university Apartheid in particular. He said that South Africa did not wish to deny any racial group the opportunity of developing to its fullest extent. What was

wanted was universities which suited the national character.

"If I lived in England it would be an opportunity because it is not a danger to British national character same applies in the States but, if the South Africa they were integrated more mainly destroy our character," he said.

Opportunity

What the Union Government was doing in its Apartheid legislation was to give the Africans the opportunity to develop their national status to the full.

Earlier, Professor Polyani, Professor of Studies at the University of Manchester, and a member of the Committee, had said excluding Black students from the universities was an affront to human dignity and

The Rev. Michael Scott presented Apartheid to the outside world as a solution

Harare Africans Denounce Federal Party's Policy

(From Our Bulawayo Correspondent)

THE Federal Party's racial policy was sharply criticised at a rowdy meeting at the Harare African township, near Salisbury.

The meeting was an attempt by the party to re-form a now defunct branch in the township.

The general organising secretary of the Federal Party, Mr A. T. Adams, was heckled as he tried to explain that his party was "hammering out a new policy."

African speakers said they felt the Federal Government had done nothing to show that the Federation was benefitting the African people in any way.

The consensus was that many jobs that could easily be done by Africans in the departments of the Government, were still closed to them.

One speaker said that if jobs were given at all to the African people, the wages paid to them were "below the breadline."

Welenski Republic

IF South Africa were to federate with the other countries of the continent, the result would probably be a new Republic of Africa—and particularly

Before federation, two particular areas in the country would give the Federation economic strength, with political trends elsewhere in the continent, Central Africa might find itself the 'bastion.'

Now, Sir Roy Welenski, Federal Prime Minister, reminded the Federation of the possibility of the role in the and Nyasaland role in the political scene.

"Should our friends in the south choose to have public leadership of the States on the African continent, the Federation would devolve upon them," he said, and obvious from the general theme of his speech was the role of the farmers at Sinoja.

Endures Rough England

the problem of race relations, but inside South Africa it represented Afrikaner domination over all other sections of the people.

No Unanimity

Professor Kenneth Kirkwood, Professor of Race Relations at St. Anthony's College, Oxford, and a South African, said that while the majority of professors at Afrikaans universities in South Africa supported the University Apartheid Bill, there was no unanimity amongst them.

There were some who were opposed to the whole principle of Apartheid, but the country was in the grip of "an ethnic oligarchy."

The Vice-Chancellor of Exeter University, Dr. J. W. Cook, said the proposed non-White university colleges were doomed to failure, because they would not be able to secure the recognition of other universities anywhere in the world.

It would be impossible for them to recruit staff of any academic quality.

The honorary secretary of the Association of University Teachers, Lord Chorley, said: "The conditions under which the professors at these colleges

are expected to accept their posts are such that no self-respecting person could accept. The position of the teachers will be one of legal rightlessness unknown in any civilised country."

Professor W. Koiter, of the Technical University of Delft, Holland, said that in the Netherlands there were strong ties with the closely-related Afrikaans-speaking people of South Africa, but was convinced that the policy of Apartheid was fundamentally wrong and against the interests of the White population.

In his reply to the debate Professor du Plessis said the University Apartheid Bill represented a further stage in the Union Government's Apartheid policy.

He said that there was no validity in the argument that the university colleges would be inferior in quality. There was no limit to the gradual raising of standards.

The meeting adopted a resolution expressing "admiration and support" for those universities resisting the Government's policy of compulsory segregation. The resolution called upon the South African Government to heed "the cruel and disastrous consequences of this policy" and abstain from its further pursuance.—Sapa.

Warns: If S.A. Becomes Will Assume Leadership

public, the Rhodesian Federation of the British States in a picture.

ship he meant leadership in defence matters.

Reluctance

This is all the more significant in the light of a certain apparent reluctance by both Sir Roy and predecessor, Lord Alvern, to team up with the Union on defence matters under the present circumstances.

The Federation has been notable in observing the formal properties. But it has been notable, too, that when General Smuts went, something of cordiality evaporated from the old attitude which sent Rhodesians and South Africans fighting shoulder to shoulder against a common enemy in the last war. There are obvious unspoken reasons—and one of them may

be that part of the Federation's defence plan is its standing army of four Native battalions. These, together with territorial European units, will concentrate on internal security within the Federation.

Re-organisation

The Royal Rhodesian Air Force, as recently announced, makes its contribution abroad in Aden—with air support and a transport section able to move the ground forces and give them eyes in the air if they should have to operate in Central Africa.

The whole of the Rhodesian and Nyasaland forces will shortly be re-organised to fit into this new picture. All specialist and supporting units, such as artillery and armoured cars, were recently merged as support units within the infantry command.

Direct From India:

Your favourite film records, Bhajans, Devotional Songs & Arthee National Anthem by India's greatest artist K. L. Saigal of New Theatres.

Basant Bhar	...	5 Records	...	50s.
Dartie Matha	...	3 "	...	30s.
Tanen	...	3 "	...	30s.
Bagat-Surdas	...	4 "	...	40s.
Bhanwara	...	3 "	...	30s.
Zindiga	...	2 "	...	20s.
Lagan	...	3 "	...	30s.
Bhanphool	...	3 "	...	30s.
Delhi Singrethree	...	2 "	...	20s.
Indian National Anthem		1	...	10s.
"Azadi Ka Bada Gandhi"	Now see the change in India in Drama set.	...	...	10s.

These are some of the finest Indian Records pressed in India with real Indian Tones.

Postage free.

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

If you have liked this issue of "Opinion"—the Way of Gandhi—why not send us this subscription form and so enable us to supply you further issues of the journal without a break...

SUBSCRIPTION ORDER

Please send me a year's issues of "Opinion"

Name .....

Address .....

I am enclosing the subscription amount (Half Year within the Union 15/6; elsewhere 18/6 by .....

Date ..... Signature .....

GIFT SUBSCRIPTIONS ORDER

Please send a Half Year's issues of "Opinion" to my following friends, superscribing the copies as under:

"This copy is a gift from .....

1 Name .....

Address .....

2 Name .....

Address .....

3 Name .....

Address .....

I am enclosing the subscription amounts by .....

Date ..... Signature .....

"OPINION"

c/o Indian Opinion,

P. Bag, DURBAN.

GANDHIJI— The Story Of His Life

Gandhiji's Holy Death

CHAPTER XXXIV

THEN, one evening during a prayer meeting which he was holding in Delhi, someone threw a bomb at Gandhiji. A madman—for surely he must have been a madman—had tried to kill the Father of India who was all love and kindness for the whole world! But God did not wish him to die yet. Gandhiji had one more thing to teach India by his example and that was absolute fearlessness and trust in God.

As he grew older, Gandhiji's bravery seemed to increase. He who would never use violence, not even to defend his life, hated cowardice as much as he hated violence. Once he was asked what he would do if whilst walking along, carrying a stick, he was attacked by an angry snake. He replied simply—"I should throw away the stick." Rather than allow himself to strike even a snake, in fear, he would prefer to remain defenceless.

And so he showed no fear when the bomb was thrown at him. When the new Indian Government, to whom his life was more precious than gold, wanted to protect him with guards in the future, he refused.

By

Mrs. Gertrude Murray-Correa

He forgave the young man who had tried to kill him and went on with his daily life as if nothing had happened, guiding the new Government by his wise advice and the people by his holy example.

Each day he held prayer meetings in the open air as usual. He never showed the least nervousness, nor looked about to see if danger threatened. He knew that nothing could happen to him that was not willed by God.

Then, a few evenings later, as he walked to the prayer ground, still weak from his recent fast, a

man came forward and shot him through the heart.

Without a cry Gandhiji sank to the ground, murmuring only: "O Ram! O Ram!"—the name of God which he loved the most. His kind eyes turned for a second towards his murderer—and Gandhiji was dead. He died because there are in the world some men so evil that they hate goodness—hate it as much, and more, than good men hate evil. Into the hearts of such men devils seem to enter.

Like lightning the terrible news sped round the world and all nations mourned with India in her sorrow.

The loss of Gandhiji has left a terrible emptiness in the land he loved so dearly, but he would not want useless grief. In our sadness we may find comfort in the thought that his dearest wish was to see God face to face, for most surely he is with God now.

And he has left each one of us a legacy. Rich or poor, great or small, we have each our part to fulfil in completing his work. He trusted us to walk in his foot-prints and we can and must be faithful. He has left us an example that even the poorest and most ignorant can follow. If we each do our utmost to end communal hatred, despise no

body, help all who need our help, and sincerely follow the right path in all things, we shall each and all be sharing in the great and blessed work for which Mahatma Gandhi gave his precious life.

Copyright: Reproduced by courtesy of Longmans Ltd.

(Concluded)

The Key To Success

"What has been the key to your success?" Asked a young student of a widely experienced old man.

"Patience, and self-confidence," replied the grave old man, "will enable you to straighten out any problem."

There upon the young man said, with a twinkle in his eye, "but there is one thing which no amount of patience or self-confidence can carry out successfully, and that is to fill a sieve with water."

The old man—with the same gravity replied, "even that could be done if you are patient enough to wait till the water freezes in the sieve."

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBHAY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR
EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.
Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:
Office: 25845
Residence: 36413.

Non-Violence Works "Miracle" In America

By ELIZABETH MEIJER

IN the last 17 months a miracle has been performed in America and yet few people know more than the barest outline of what has happened.

I am referring to the non-violent resistance movement which thousands of Negroes have been practicing in the deep South. It is one of the most magnificent actions performed anywhere, since Mahatma Gandhi led his followers in a passive resistance action against the British.

It all started in Montgomery, Alabama early in December 1955. There one day a coloured seamstress, Mrs. Rosa Parks, decided, that she had been pushed around long enough and when a white man demanded that she give him her seat on the bus going home (which at that time was still his right under the law) she refused to do so and was promptly arrested.

Mass Meeting

That night Negroes in Montgomery held a mass meeting and first planned to boycott the buses for one day only, but later decided to go on with the boycott.

They walked to work for 381 days, until the Supreme Court ruled that segregation on buses was illegal. Their leader is a wonderful young man, the Rev. Dr. Martin Luther King Jr., who is deeply spiritual and very wise.

At first when some houses and churches were bombed, the Negroes wanted to return force with force. They put armed guards around the homes of their leaders and Dr. King himself went around with bodyguards and got a permit to carry a pistol.

Guards Withdrawn

But after a short time the guards were all withdrawn and Dr. King left his pistol at home. From that moment the miracle started! In all those weary months, they walked to work and at night they met with their leaders, to prepare for the day, when they could ride again and sit anywhere they wanted to. And not once during all that time did they retaliate with word or deed, however much they at times would like to have done so.

They became a well-disciplined group of people controlling the feelings which are bred in them through 300 years of submission and abuse.

Dr. King and several other ministers taught them how to behave under any provocation and prepared them for the day, when the buses would be integrated.

Not To Be Arrogant

They were warned not to be arrogant, and show that they felt they had won a victory, but to behave in a dignified manner and the word dignified was stressed over and over again. They were rehearsed in good behaviour no matter what the provocation might be. In the meeting places chair were put to resemble bus seats and they "acted out" the way unfriendly whites might behave and their reaction should be. The leaders would pose a question: would they behave in such and such a manner, if a white person did this or that? and maybe the first few answers would evoke a "no, no" from the crowd, till the right attitude was determined.

And when the time came after these long days of walking and waiting and they could ride the buses again not a single incident (and there were quite a few instigated by whites) was started by the Negroes, but they acted with a quiet dignity and the love of God.

Possible

Will it be possible for even the most rabid Southerner to continue to fight against such a spiritual force and if this spreads through the whole deep South, they will have to give in sooner or later, though it may still take a little time.

Already non-violent resistance movements have started in other cities, but it is to these brave people in Montgomery Ala. and their great leaders, that we white Americans owe a tremendous debt of gratitude for revealing to us the great power of their spiritual and moral crusade.

Maybe they are setting us an example of a way of life, that may yet work miracles in other difficult situations in these troubled times we are living in.

May we have the leadership and the personal vision to recognize this "miracle" for the wonderful experience it is and humbly pray that we too may not be found wanting if this challenge is put to us!

Prasad Appeals For World Understanding

PRESIDENT Rajendra Prasad, in a message on the twelfth anniversary of the United Nations, urged the nations of the world to come to "some workable understanding" to ensure peaceful use of the latest inventions, failing which, he said, mankind will be faced with annihilation.

Dr. Prasad said that the recent developments in the field of science provided an appropriate background for an earnest discussion by the U.N. of the problem of disarmament and suspension of nuclear weapon tests. A discussion of the proposals for disarmament, keeping the welfare and survival of mankind above everything else, was "the least tribute we can pay to the founders of the U.N., as also the best way of honouring the noble sentiments embodied in its charter."

The President, said that all member nations, during the year just completed, whatever their

attitude towards specific issues in the U.N. had paid unstinted homage" to the world organisation by participating more actively in the discussions of all international questions.

"I know progress has not always been made as swiftly as one might have wished but in matters of such great importance, when seemingly opposite views have to be reconciled, negotiations in an atmosphere of peace and goodwill, become at times more important than speed," he added.

"Let me express my happiness at the entry, as members of U.N., of Ghana and the Federation of Malaya which have emerged as free nations only recently.

"On this day I send my greetings to all member-countries of the United Nations and to the people of the world at large, for whose happiness and welfare this organisation is pledged and privileged to work."

De Klerk Warns Indians And Coloureds To Behave

COLOUREDS and Indians employed in the clothing industry were told by the Minister of Labour, Mr. J. de Klerk, at Witbank on Saturday that if they allowed themselves to be influenced by all sorts of things they would lose the sympathy of the Europeans.

He said: "The Government wants to ensure that nobody will suffer injustice or hunger, but I warn you that the Europeans will leave you to yourselves if you become susceptible to these things."

"Hellish forces of opposition" had been brought into play against the establishment of the Colour bar in secondary industry right from the outset, but it was the policy of the Government that White workers should be employed and kept in employment. "The Government will go ahead with this and will not be stopped by anything," he said.

The Minister said that the colour bar in industry was the "third colour bar in South Africa."

The first colour bar was established in 1926 by the Nationale Party Government after the violent strikes in 1922, when the European mineworkers refused to allow non Europeans to do certain types of work.

The second was established in 1936 when the legislation was passed which laid the foundations of segregation.

By means of the Industrial Conciliation Act the Government had established the traditional policy of protecting the White worker in secondary industry.

There was always a temptation for employers in secondary industry to make use of the cheapest labour, but the Government had insisted that the White worker be employed and kept in employment.

"The Government will go ahead with this and nothing will stop it," he said.

In the clothing industry female European workers had decreased 12 per cent. in number annually, and if this was not prevented it was feared that there would not be a single female European worker in another 10 years.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

Buddhist Studies For Delhi University

A DEPARTMENT of Buddhist Studies at Delhi University was inaugurated on October 21.

Creation of a Buddhist Chair at the university was announced by President Rajendra Prasad during the Parivirvana celebrations of the Buddha in the capital early this year.

Presiding over the inaugural ceremony, the Vice-Chancellor, Dr. V. K. R. V. Rao, recalled the contribution made by the Buddha to the Indian way of life. The Buddha had given new meaning to life, and it was only appropriate that an effort be made to revise interest in the Enlightened One and all that he stood for.

The department would be a one-man show to start with, Dr. P. V. Bapat, Professor-in-charge, being the only teacher. Dr. Rao hoped they would be able to expand the institution and that the study of Pali would also be taken in hand some time later.

In his inaugural address, Dr. Bapat referred to the influence which the Buddha had wielded over the lives of people in China, Japan, Indonesia, Malaya, Indo-China and other countries.

India Threatens To Quit Conference Of Red Cross

The resolution of U.S. to invite the Formosan delegates to attend the International Red Cross Conference by their official title was postponed after the Indian delegation had virtually threatened to walk out if the recognition was accorded.

For the last few days two delegates of Formosa have been in New Delhi but as they insisted on being addressed as the delegates of the "Republic of China," they have not attended the Conference.

Whereas the Russian delegates hinted that as many as 14 delegations would leave the conference hall on the adoption of the resolution, the U.S. delegation was set on securing representation for the Formosans at the present session.

The leader of the Indian delegation Rajkumari Amrit Kaur said that letters had been repeatedly received by the Government of Formosa unprotestingly from the Indian Red Cross Society between

May 1956 and March. India was therefore "shocked" when a strong protest was received from Taipei on the eve of the conference.

She declared that the host country would be put in a most embarrassing situation if any resolution was passed which proposed a change in name, as far as the invitations to this conference were concerned, or seating anyone, at this stage according to a designation non-acceptable to the host country.

Red Cross Must Eliminate Cause Of Suffering

Dr. S. Radhakrishnan, the Vice-President of the Red Cross, addressing the International Red Cross Conference, represented by 83 countries with nearly 400 delegates said that the production of the weapons of mass destruction should be prevented and that the body should endeavour to eliminate the causes of suffering and not content itself merely with providing succour to the victims.

"We must try to suppress the inclination towards greed and hate, and develop love and truth," he said. He believed that man's pride would lessen and things would be easier if humanity would reflect that it was still in the early morning of civilisation which was not more than 10,000 years old."

To obliterate the division within individuals which were reflected in divisions among the nations, it was necessary to remake the individual. His speech was greatly applauded.

Racialism Continues In spite Of U.N. Talks

When the General Assembly's Special Political Committee represented by 22-nations took up the India-Pakistan complaint that people of Indian origin are discriminated against by the South African Government, Mr. G. S. Pathak, a member of the Indian delegation said that in spite of the fact that this complaint has been discussed 17 previous times in the U.N., the South African Government refuses to acknowledge U.N. jurisdiction in the matter and persists in uprooting the non-European groups under the Group Areas Act.

Mr. Pathak declared that while the rest of the world was

showing progress, the trend in South Africa was in the opposite direction. This Government "violates fundamental freedoms and human rights by its laws and administration" in which the suffering victims have no voice.

Mr. Pathak hoped that someday the problems would be amicably settled.

The Pakistan delegate, Sardar Mumtaz Ali Khan told the Committee that the Union Government had not responded to Pakistan's suggestion of the parties concerned entering into negotiations.

He said that the responsibilities for the settlement rests with the UN. However his delegation was ready to continue to explore all possible means to a peaceful solution.

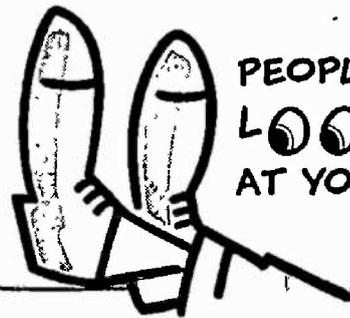

For an antiseptic to fulfil the exacting conditions of obstetric, surgical and medical practice it is not enough that it should kill the germs that are the cause of infection. It must also be safe in use, harmless to the delicate human tissues the germs invade. Such is 'Dettol'

In your own home, whenever infection threatens, learn from the hospitals — rely on Dettol.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE --

PEOPLE
LOOK
AT YOUR SHOES

See they get 'NUGGET' Polish every day!

AA217

9558 1

Soviet Scientist On Return-Trip To The Moon

THE Soviet Academy of Sciences has recently published the results of work carried out by V. Egorov, a physicist at the Academy's Mathematics Institute, who has made an important statement on the interplanetary rockets at the astronomical congress in Barcelona. In the document published by the Soviet Academy, Mr. Egorov states that "progress achieved in rocket construction makes it possible to attain sufficient speeds to reach the moon." He goes on to deal with questions such as arrival in the moon's orbit, flight around the moon, return to the earth, etc.

Another Soviet scientist, Professor Gleb Chebotarev, also of the Soviet Academy of Sciences, gave some very interesting details in a recent interview about a rocket which, launched from the Earth, would travel round the moon and return to the Earth without using any fuel during the greater part of the trip, which would take ten days.

Specialised Study

Mr. Chebotarev, who has made a specialised study of the movements of small planets and comets, noted that these bodies which are in constant motion frequently cover great distances, motivated solely by the play of gravitational forces. This fact led him to investigate the way in which a rocket, like these heavenly bodies, could be made to follow a specifically planned interplanetary trajectory. Obviously, the rocket would first have to free itself from the Earth's attraction, and to do that it must attain a speed of some thing like 8 miles per second.

A rocket equipped with jet engines using ordinary fuel would be capable of fulfilling these conditions, according to Mr. Chebotarev. It would be a three-stage rocket, weighing 16.8 tons, and would follow an elliptical course, the base of which would be the Earth and the summit a point some 18,000 miles above the moon. When the rocket, influenced by the moon's force of gravity, reach the farthest point of its trajectory, it would be about 18,000 miles above the moon. This would enable scientists to obtain very valuable information, since there is no atmospheric screen surrounding the Earth's satellite. At that moment, the speed of the rocket would drop to zero in relation to the moon, though it would be travelling at just over a mile a second in relation to the Earth.

Negligible

According to Professor Chebotarev's calculations the in-

fluence of the moon's gravity would be negligible, though this would certainly not be true of a project involving the Earth and Mars. In this case, the sun's attraction would be felt as well as that of the moon and, eventually, that of Mars also.

The Soviet scientist stated that, in his opinion, sending a rocket to the moon and back did not greater problems than the launching of the "Sputnik."—(UNESCO).

Segregation In Anglican Church

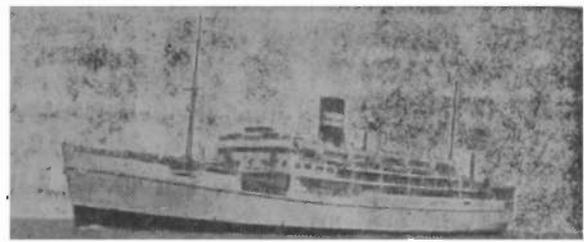
THE "Burger" (Capetown) refers to a "recent militant speech by Bishop Ambrose Reeves, Bishop of Johannesburg, and states: "In all humility we would like to suggest that the Anglican Church practises what it preaches, namely, that they apply the same colour policy to themselves before criticising others."

The paper says that Bishop Reeves recently called for a radical change "in our national policy." The change that he demanded involves doing away with all discrimination on the grounds of colour which were in conflict with Christian conscience.

"We do not wish to enter into any practical or theological argument with Bishop Reeves, we only use his point of view to illustrate how serious and how deeply he feels about these matters," the "Burger" states.

"We recently read that a minister after 20 years' experience earns only £480 a year. We also learn that an African minister after 20 years, earns only £244 a year—which amounts to practically half of that of the European's salary."

The article ends by asking how Bishop Reeves is able to reconcile his convictions when non-European ministers in his own Church get only half the salary earned by their European

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Kampala due 30th Nov. Sailing 6th Dec. 1957.
S. S. Karanja due 30th Dec. Sailing 5th Jan. 1958.

For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£60-15-0
Third Class	Bunk		£31-10-0
Non-Vegetarian Special Food		£11-10	Ordinary Food £4-18
Vegetarian Special Food		£10-3	Ordinary Food £4-6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—
SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.
390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

FOR

RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

STANDARD

PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET — DURBAN.

PHONE 51006
P.O. BOX 2782

TELEGRAMS ADDRESS
"STAMPPRINT"

ESTABLISHED 1927

Acharya Bhave In Mysore

ACHARYA VINOBA BHAVE has brought a whiff of fresh air to Mysore; since he set his foot on Mysore soil, there is not a section of the public which has not been stirred by his message. He has met poets and pundits, workers and employers, women and social volunteers, not to speak of his "pop talks" to politicians. The apostle of Gramdan has just completed a six-day visit to the State capital.

Though his achievements in terms of money collected for Sampatti dan is yet to be assessed—he expects Rs. 10 lakhs from the citizens of Bangalore—there is no doubt that he has created an unheard of moral atmosphere. Sampatti Dan has come from individual citizens, organisations, Ministers and legislators. But that fulfils only part of Acharya Bhave's call. His mission is to achieve complete renunciation of personal property.

Acharya Bhave evidently lays great store upon Mysore State for his movement. Incidentally, Mysore was the venue where Gramdan was accepted as a national movement.

It is his idea to make Mysore the centre for Gramdan, and in

the larger context, of the Sarvodaya movement in South India. He has already called Bangalore "Sarvodaya Nagar."

[Popular enthusiasm in Acharya Bhave's new concept has been demonstrated by a large crowd which heard him with keen interest. His appeal to the masses is unquestionable.

But whether Mysore will fulfil Acharya Bhave's expectations is a doubtful proposition. Will the moral atmosphere created by Acharya Bhave sustain itself even after his departure from Mysore? This question is asked because the leadership of the State is divided not only in its attitude to his movement but also on local issues:

Mysore is a State caught in a maelstrom of subterranean friction and pressure. This is precisely what Acharya Bhave had in mind when he said: "The Nijalingappa group, the Cheniah group and Sugreva group of old, are wasting away their precious time and energy....."

Acharya Bhave's statement is significant because, as he himself said, he had never before touched on local political matters

in the past six and a half years of his *pad yatra*. There could not have been a more frank statement than Acharya Bhave's on Mysore politics.

The former State of Mysore had become notorious for the internal squabbles of the Congress. This legacy has passed on to the new State.

Far from any tendency to close up its ranks, the State Congress faces a similar and some people fear a worse situation.

Acharya Bhave was correct when he named the three groups in the Pradesh Congress. The Chief Minister, Mr. S Nijalingappa, has a large following. Mr. S. Chinniah, the Chief of the Pradesh Congress, commands considerable influence in the party and is perhaps in the position to muster most elements opposed to the Ministry. Mr. K. Hanumanthaiya, former Chief Minister, commands another group but his present following cannot be said to be considerable.

Acharya Bhave's criticism had an instantaneous effect on all the three leaders. As if to give an impression that they were not exactly at loggerheads, the three of them appeared on the same platform to declare their support

to Gramdan. But the remain unconvinced.

The result of the of the Congress was a render of significant at last general election by-election to the recently. Of the three tions the congress lost

Cancel

I SUGGEST that we urgently ask the State diately to cancel all licences held by if there is no will be no robbery, will be less frequent.

If a Native is found the steering wheel of the vehicle should be confiscated.

Let us try it out for a of 5 years, and I am will be an improvement. rally there will be from anti-Africans; cannot see that be next.

There are and will be White youths and men country to serve as G.

From letter in the "V"

THE QUEENSLAND INSURANCE COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

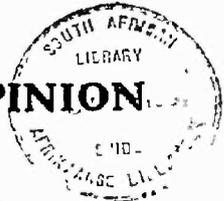
MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE.

106 MANSFIELD ROAD, - - - DURBAN.

P. O. Box 476. - - -

TELEPHONES 47453 & 47888.

INDIAN OPINION

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

No. 44 — Vol.—LV.

FRIDAY,

15TH NOVEMBER, 1957

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 4d.

★
 બુદ્ધિ બળથી કાંઈ વધારે કમાઈ
 બસે તો બલે વધુ કમાય પણ
 જેમ એક પિતાના કમાતા
 દિકરામાત્રની કમાણી સહિયારા
 કુટુંબ બંડારમાં બધ તેમ તેની
 વધારાની કમાણીના મોટા ભાગ
 દેશદિવારો વપરાવો જોઈએ.
 —ગાંધીજી.

પુસ્તક ૫૫ મુ—અંક ૪૪

તા. ૧૫ નવેમ્બર, ૧૯૫૭.

છુટક નકલ પે. ૪

યુનોમાં શસ્ત્ર વિસર્જનનો પ્રશ્ન

પંડીત નહેરૂ

રૂપ ટનીક અને સીરીયા-ટર્કીના અથડામણથી દુનીયાતું ધ્યાન તે તરફ ખેંચાયું છે. યુનોની જનરલ પરિષદમાં પણ છેલ્લા ત્રણ અઠવાડીયાથી મોટે ભાગે આખો દીવસ નવા આણુશસ્ત્રોના અખતરા પર અંકુશ સુકવાના પ્રશ્ન પર ચર્ચા ચાલી રહી હતી. હમણા સુધી કોઈપણ નિષ્ણંધ પર આવવા કરતા હક પર ભાર સુકાઈ રહ્યો છે. ૮૨ રાષ્ટ્રોની સમિતીએ ૪૭ પ્રતિનિધિઓને આ “ટેન ફાક્ટ” ઠરાવ પર સાંભળ્યા.

યુનોમાં થયેલી ચર્ચાથી પશ્ચીમ અને રશીયા વચ્ચે જે મોટી ફાટ પડી છે તે સંઘાઈ નથી પાંચ રાષ્ટ્રો વચ્ચે જે મોટી ફાટ પડી છે તે લ'કનની ચર્ચા દરમીયાન પણ સાંધી નથી શકાઈ અને ન્યુયોર્કમાં જે ચર્ચા થઈ તેને પરીણામે પણ રશીયા અને પશ્ચીમ વચ્ચે જે ફાટ છે તે પણ સંઘાઈ નથી. આ એક બે અઠવાડીયા દરમીયાન જે બનાવો બન્યા છે તે થડા યુદ્ધ તરફ દુનીયાને ખેંચી ગયા છે. હીંદ અને યુગોસ્લાવીયા યુનોની પરી-ષદમાં બીજા રાષ્ટ્રોને સાધવા પુલતું કાંચું કરી નથી શક્યા.

શસ્ત્ર વિસર્જનના ઠરાવો પર અને યુનોની સમિતીને તેમાં સુધારો વધારો કરવા માટે અનેક સુચના રજૂ કરવામાં આવી છે. રશીયાની એક નવી સુચના છે કે; હાલમાં જે સમિતી નીમાઈ છે તે વિખેરીને ૧૯ રાષ્ટ્રો ની બીજા એક સમિતી નીમવી. આ સુચના મંજૂર રખાય એમ લાગતું નથી. પણ આ પગલું બતાવે છે કે; આ લોકોને અશ્વતોષ છે. કારણ હાલની આ સમિતીના સભ્યો મોટે ભાગે બીન-એશીયન દેશોના છે. હીંદના શસ્ત્ર વિસર્જનના ઠરાવ સામે પશ્ચીમના અમુક દેશોનો બહુ મોટો વિરોધ છે. છતાં આ ઠરાવ વિશે કાંઈ ચોક્કસ ન કહી શકાય. કદાચ આ ઠરાવને હુકાવીને સુધારા વધારા સાથે પાસ કરવામાં આવે.

મેક્સીકોએ એક સુચના કરી કે; આ શસ્ત્ર વિસર્જન સમિતીના પ્રમુખ એવો નિમવો કે જેને સમસ્ત દુનીયા આદરથી જોતી હોય.

જનરલ એક્સેમ્પલીની રાજ-નેતીક કમીટીમાં યુદ્ધના હલારો

વિષ, જે બહુમતીથી એવો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવે, કે યુદ્ધને ઉત્તેજન ન આપવું, તો પણ આજ આ ક્ષેત્રમાં જે ત્રણ દેશો આગળ વધ્યા છે, એ માનવાના નથી. હીંદ અને બીજા દેશોનું કહેવું એમ છે કે આ સવાલ ઉપર મત ન લેવો, કારણ કે, એમ કરવાથી વિરોધ પણ વધુ મકકમ થશે. શ્રી કૃષ્ણમેનનનું કહેવું છે કે જે આપણે આ સવાલ ઉપર સમજૂતી મેળવવા

માંગતા હોઈએ, તો એ કાયદા થી અથવા બહુમતીથી નહીં મળે પણ એક બીજાની સમ-જૂતીથી અને સાયથીજ થઈ શકશે.

આજે તો એવા પગલાં લેવા માં આવે છે કે જે પાંચ દેશો યુદ્ધના હથીયારો અને યંત્રોમાં ઘણા આગળ વધ્યા છે એમને એક બીજાથી જુદા રાખવા. આથી આ દેશો ઉપર હંમેશા ચંકા, અને અવિશ્વાસની છાયા છાયેલી હોય છે.

આજે “રપટનીક”ની અસર યુનોના મોટા ભાગના સભ્યો ઉપર બહુ પડી નથી, અને હજુ સુધી, આ દુનીયાની બહાર ચાલી રહેલી ચીજો ઉપર આંતર રાષ્ટ્રીય કબજો મેળવવાની વાત નથી થઈ.

ઉજવલ જીવન સુવાસ

કેવું ઉજવલ નામ તમારું
 દુનીયા બરમાં થુંને,
 સુંદર કામ તમારું.

જ્યેમાં એક ચેતન બહાવું,
 સખરસ વિષ બની જગ ડાલ્યું,
 ભારે સહારો સ્થિત તમે જમને
 આશા જમની ખાલી ઉડી
 દુનિયા બરના કાર્યોમાં,
 અદભુત એક કાર્ય તમારું.

એવી સુંબહ હવા તમે બહાવી,
 ફલ ઉદાસી મૌન થયા,
 જીવન બામ તમારો મહેકે,
 માળી હલ્લે હર્ષ બરે,
 દુનિયા બરના માનવીઓમાં
 અલૌકીક રચાન તમારું.

જીવન સંગીત એવું બળવું,
 અપકારમાં સુર થુંજ ઉઠ્યો,
 નાના મોટા કહે ચાયા નહેરૂ
 અમર રહેા જે રતન અમારું,
 દુનિયા બરના રતનોમાં
 અનમોલ તુ રતન અમારું.

પ્રેમ જ્યોતી હલ્લે બરી તું,
 અજવાળે અવની પટ તું,
 નમ મહુલીમાં “બાપુ” હર્ષ,
 “શતમ જીવ શરદ” પુત્ર કહે,
 દુનિયા બરના આશિષ
 જીવન સન વર્ષ બટો તમારું.

સાચી પરોપકારવૃત્તિ

એક વાર એક વિધવા બાઇના એકના એક પુત્રની બુદ્ધિની તેજસ્વિતા જોઈને એક પૈસાદાર માથુસે તેને પોતાને લાં રાખીને યુખ બણાવ્યો મજાખો.

જે મોટા થયો, એટલે પેલી વિધવા બાઇને જોલાવીને પેલા શ્રીમંતે કહ્યું : “બહેન, તમે તમારા છોકરાને કાંઈ બજો. હવે તમે સુખથી રહી શકશો. કથી જરૂર પડે તો સંજાય વિના જણાવજો.”

પેલી વિધવા બાઇની આંખમાં આંસુ ભરાઈ આવ્યાં. તે સાચા દિલથી શ્રીમંતેનો આભાર માનવા લાગી.

જે જોઈને શ્રીમંતે કહ્યું : “બહેન, જ્યારે વરસાદ પડે છે, ભારે આપણે કોનો આભાર માનીએ છીએ, વાદળો નો કે વરસાદ વરસાવનાર પ્રભુનો ? પ્રભુએ પણ મને નિમિત્ત બનાવી મારી પાસે આ કામ કરાવ્યું છે, માટે એનો જ આભાર માનવો જોઈએ.”

—સુકુલભાઈ ‘લોકજીવન’માંથી.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૫ નવેમ્બર, ૧૯૫૭.

શતમ્ જીવમ્ શરદ્

આ પછી લાડીલા વડા પ્રધાન પંડીત જ્વાહરલાલ નહેરૂ ની તા. ૧૪મી અને શુક્રવારના ૧૮મી નવેમ્બર સમરત હોદી આલમ ધણી દર્પથી ઉજવશે. આ ઉજવણીમાં અમે પણ અમારો સુર પરોવી “શતમ્ જીવમ્ શરદ્” ઉચ્ચારીએ છીએ.

મહાત્મા ગાંધીજીની આઝાદીની લડત વખતથી જ હિંદના લોકોને ગાંધીજી પછી ને ડોહ પીળએ આકર્ષ્યા હોય તે તે જ્વાહરલાલજીએ. ૧૯૩૦ની લડત વખતે આઝાદીના ગીતોમાં મવાતું.

વહ લાલ જે મોતીલાલજી કા, વહ લાલ દુલારા ભારત કા, અમે એમો ભારતના લાડીલા પુત્ર છે. હોંદ આઝાદ થયા પછી સમરત ભંગતમાં દીંદને ચમકાવનાર હોંદનું એ અણુમોલ રત્ન જ છે. જ્વાહરલાલજી ના અશ્વમ અવિરત કાર્યને પરીણાએ આજે હોંદિ થોડા જ વર્ષોમાં દુનીયાના પીળ રાષ્ટ્રોની નજર પોતા તરફ ફેરવી છે.

જ્વાહરલાલજીનો દેશ પ્રેમ, તેમની કાર્ય કરવાની અવિરત શક્તિ, નિષ્પાક્ષ અને સીપાઈરતી, દેશ ખાતર વ્હાલામાં વ્હાલા જોનો પણ ત્યાગ આ બધા ગુણોથી દેશના લાખો લોકોના હૃદયમાં તેમને સ્થાન મળ્યું છે. થોડા દિવસ પર શ્રી વિનોબાજી એ જે શબ્દો ઉચ્ચાર્યા છે તેના જેવી શ્રેષ્ઠ અંગ્રેજી આજ સુધી પીળ ડોહ એ જ્વાહરલાલજીને આપી નાણી નથી. વિનોબાજી કહે છે કે;

“પંડીત જ્વાહરલાલજી સન્યાસી નથી તે શું છે? ક્યારે પણ તેમને તેને ભોગ વિલાસમાં પડેલા જોયા છે? નિરંતર જીવાનીના સમઘથી દેશ પ્રેમ યા અપર હૃદયે સર્વેવને ત્યામ કરી અહોરાત કામ કરી દેશન આઝાદ ક્યું અન આઝાદી પછી પણ દેશન આપાદ અને ઉત્તર કરવા ૧૬-૧૬ કલાક કામ કરે છે. ક્યારે પણ માંહા પડી આરામ લેતા તેમને સાંભળ્યા છે? દેશ પરદેશમાં ગયે કરે છે. એમ ના જેવા પીળ સાધુ પુરૂષ મેં નથી જોયા.”

આ જેના ભવ્ય શબ્દો, સંઘમ અને શીરત તમા નિવૃત્તીપણને લીધે તેમજ કસાયલા શરીરને લીધે આજે ૬૮ વરસની ઉંમરે પણ તેઓ એક નવ જવાનની જેમ કાર્ય કરી રહ્યા છે. પણ સૌથી આશ્ચર્યની વાત એ

છે કે, ફક્ત કામ જ કરે છે એમ નથી પણ નવજીવાનોની જેમ અનેક અરમાણો અને આશાઓ દેશને માટે સેવે છે.

ટુંક મુદત પર એક સભામાં બાપજી કરતાં તેઓએ કહ્યું હતું કે, “હું નાના મંદીરોમાં નથી જતો અને નથી પથ્થર ના દેવ દેવીઓની પુજા કરતો પણ માફ વિશાળ મંદીર છે જેમાં ૩૮ કરોડ દેવ દેવીઓ છે. હું તે ભારત મંદીરના દેવ દેવીઓનો પુજારી છું બકત છું.”

તેમની બકતી તેમના દેવ દેવીઓના પુજન યાજને ગમે તેને ભોગે સમ્ભવવા તેમને આ ઉમરે પણ ૧૬-૧૬ કાલક કામ કરવા છતાં આનંદ અને ઉમંગ અર્પે છે.

મહાત્મા ગાંધીજીએ તેમને પોતાના રાજકીય કાર્યના વારસદાર નિમ્યા છે. ડોણ કહી શકે કે તે વરસો તેઓએ દિવાળ્યો નથી. ગાંધીજી માટેની તેમની બકતી તેમનો પ્રેમ હમેશા તેમના બાપજીમાં જણાઈ આવે છે. સમરત દુનિયાને સુખ અને શાંતી માં જોવા પંડીત જ્વાહરલાલજી જેટલા

કોઈપણ ઉત્સુક નહીં હોય. શાંતીના દત્ત તરીકે તેમને યોદ્ધા તરફથી મળેલું ખીરદ યોગ્ય જ છે.

તેમના વજ્જ જેવા કહણ હૃદયમાં પણ કોમલતાં ભરી પડી છે. એક વાર એક ચીતારાએ કમલા નહેરૂનું ચિત્ર દોર્યું. ચિત્ર ખરાબર છે કે નહિ તે જાણવા તે ચીતારાએ એ ચિત્ર જ્વાહરલાલજીને બતાવ્યું. પોતાની જીવન સંગીનીનું ચિત્ર જોતાં એનેક જીવા રમરજો જગ્યા ધડી બર મોન રહી એક નીશાસા સાથે બોલી ઉઠ્યા “તેહિં નોહિ દીવસો-મતા” એ દિવસો આપ્યા મયા.

જ્વાહરલાલજી જેટલા રમુજ છે તેટલા જ કોઈપણ પણ છે. અમે તેવે પ્રસંગે તેઓ જમે તેમ ધણીવાર બોલી બેસે છે. પણ તેમના દીલમાં ક્યારે પણ કોઈને માટે તિરસ્કાર નથી જણાવો.

ભારતની પીળ પંચ વર્ષિક યોજના પુણી “કરવાનું” કાર્ય તેઓએ ધણી મહત્વનું માન્યું છે. તેને માટે પ્રત્યેક જણને બને તે ત્યાગ કરી પોતાનો હિસ્સો આપવા તેમને હાકલો કરી છે. ખચર તેમની આ ઇચ્છા ખર લાવે અને ભારતના તાજ રૂપે હજી ધણી વર્ષો તેઓ દિવે એજ પ્રાર્થના:

“પંચી બદે ચલો નિજ પંચ પર! ચદિ ચલતે ચલને ગિર જાઓ, વૈરાં મે કાંટે ચુમ જાયે. અંધીવારી મે માર્ગ ન સુઝે, દ્રઢ શ્રદ્ધા ઉરમે ધારણા કર પંચી બદે ચલો નિજ પંચ પર.”

તાનો પ્રયત્ન એ એમને સર્વોત્તમ ગુણ છે. પરંતુ સત્કાર્ય કરવા છતાં તે ઉમ્ર યદ શકે છે, એ એમને તુલ્ય ગુણ છે. તેઓને વ્યક્તિને ભય નથી આથી ઉમ્રતા સ્વાભાવીક છે. એ હજી ધણો તરૂણ દેશ છે. અમેરીકા ૫૦૦ વર્ષ પુરાનો છે. પરંતુ ભારત ૧૦ હજાર વર્ષ પ્રાચીન છે. આથી અનુભવ યતાં તેમની ઉમ્રતા જોખી યતી જશે. પશ્ચીમી રાષ્ટ્રોમાં ધણી સારા ગુણો છે અને તે પીળ રાષ્ટ્રો લેવા જોઇએ.

પ્રશ્ન : ભારતને એવા કલો વિશીષ્ટ ગુણ છે જે તેમને પશ્ચિમી રાષ્ટ્રથી જીદો તારવે છે?

જવાબ : કદાચ આનો ઉત્તર તે તમે પોતેજ વધુ સારો આપી શકો. હું માંજેન મુખ્ય મારી આખોથી કેવી રીતે જોઇ શકું બધા છતાં મારી સમજ મુજબ ભારતને મુખ્ય ગુણ એ પૃથકતાવાદી (ભીખતા-વાદી) નથી એ છે, ભારતવાસી મન માં પીળજોને પણ-સ્થાન આપે છે. ભારતીય પીળ ધરોને આખ્યાસ ટુરત કરે છે પરંતુ પીળ ધર્મજો હોંદુ ધર્મ કે પોતાનાથી જીદા ધર્મને અખ્યાસ કરવા તથવાર જવદલેજ યામ છે. પીળ ધરો એમ કહે છે કે, ભર્મા સુધી એક વ્યક્તી એ ધર્મ મહણ નહીં કરે ભાં સુધી તેની મુકતી નહીં શાય. બ્યારે હોંદુ ધર્મ કુચ્છિમ નથી કહેતો. હોંદુ ધર્મ એમ નથી કહેતો કે ભર્મા સુધી તમે હોંદુ નહીં યાવ ભાં સુધી તમે ગમે તેટલા સારા હો, ધર્મશિ હો તે પણ તમને મુકતી નહીંજ મળે. આપણી નિષ્ઠા આપણા જીવનદારા પ્રગટ થવી જોઇએ અને તે વાતાવરણમાં ફેલાઈ જવી જોઇએ.

વિનોબાજી સાથે વાર્તાલાપ

અમેરીકાના એક વિદ્યાર્થી ગયા માસમાં શ્રી વિનોબાજીને મળ્યા હતાં. તેમની વચ્ચે થયેલી કેટલી પ્રશ્નોત્તરી નિચે આપીએ છીએ. આ વિદ્યાર્થી ૯ મહિનાથી ભારતમાં ફરી ભારતનું અધ્યયન કરી રહ્યા છે. ભારતમાં તેઓએ જે કાંઈ જોયું તે વિશે પોતાને ઉડતા પ્રશ્નોનું નિરાકરણ કરવા તેઓએ તે પ્રશ્નો વિનોબાજી સાથે મુક્યા હતાં.

પ્રશ્ન : ભારતવાસી શું સિદ્ધાંતો કરતા વ્યાકતજોને વધુ પ્રેમ કરે છે?

જવાબ : ભારતવાસી વ્યક્તિને પ્રેમી નથી, જો કે તે સારી વ્યાકતજો નું અનુકરણ કરે છે! છતાં જો વ્યક્તિ જો અને જીવન સિદ્ધાંતોની ટુલના કરીએ તે ભારતીય સ્વભાવતઃ વ્યક્તિઓનું અનુકરણ કરવા કરતાં સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવું વધુ પ્રસંદ કરશે—વરતુતઃ એજો વ્યક્તિજોની પરવા નહીં કરે, ભારતીય પરંપરામાં ધણી મહાન વ્યક્તિજો યદ છે. પરંતુ જેમ ઇશુના નામપરથી ઇશુને ધર્મ અને મોહમ્મદના નામપરથી ઇસ્લામી ધર્મ જાળખાય છે તેવી રીતે ડોહ

પણ મહા પુરૂષના નામપરથી હોંદુ ધર્મ નથી જાળખાતો, એજ બતાવે છે કે ભારતીય માનસ ડોહ પણ એકજ વ્યક્તિને બધો સંપૂર્ણ અધિકાર આપી નથી દેતું. વ્યક્તિની સરખામણી માં સત્ય અને અહીંસાને ભારતીય વધુ મહત્વ આપશે અને વ્યક્તિજો-મહા પુરૂષોને ઉપલો સિદ્ધાંતોના પ્રગટ કરતા સખજશે.

પ્રશ્ન : આપ પુર્વ અને પશ્ચિમની ટુલના કેવી રીતે કરશો?

જવાબ : આનો જવાબ હું જેટલું જાણું છું તે પુરતોજ આપીશ. હું પુર્વ અને પશ્ચિમ વચ્ચે નિર્ણય નહીં કરું. પશ્ચિમી રાષ્ટ્રો દ્વારા સહકારી

જોહાનીસબર્જનું

શ્રી કુમારીકા મહંજ

શ્રીમતી મેન જસુબેન નરસોંદલાઇ પરજીભાઈ તથા, મનોરમા નાયુભાઈ મોતીરાગ મીસ્ત્રીના મંત્રી પદે જોહાનીસબર્જનમાં ગાંધી ભારત વિલાસપના આશારા નિચે એક કુમારીકા મહંજ ચાલે છે. આ મહંજ દર શનીવારે બપોરે શાળામાં બેઠું યાય છે અને શિવજી ગુચચુ, ભરત કામ, વિગેરે શીખવાય છે તેમજ સાહિબ, સંગીત, કળા વિગેરે પણ શિખવાય છે. આ ઉપરાંત ચર્ચાઓ ગોઠવી યાળાઓમાં સંસ્કાર રેડવામાં આવે છે. તાની બાળી-કાંજોને રમત ગમત અરખા શીખવી તેમનું પણ મનોરંજન કરવામાં આવે છે.

આ સંસ્થાના વાર્ષિક સમારંબ પ્રસંગે તેમને મળેલી ભેટમાંથી તેઓએ આ પત્રના નિખાવ માટે અને પંકર ગીની ભેટ મોકલી આપી “ગાંધીજી ના પત્રને જીરંત રાખવા પોતાનો શ્રેષ્ઠ આપ્યો છે તે માટે આ પત્રની સન્માલીકા તરીકે હું તે મહંજને આભાર માનું છું.—સુશીલા ગાંધી.

“યુગ યુગ જીવો જવાહરલાલજી”

(ભિયાશંકર જોખાકર, —જોખર્ગ.)

પૂન્ય બાપુ પછી લોકહૃદયમાં એમના જેવું જ સ્થાન નો કોઈએ પ્રાપ્ત કર્યું હોય તો તે પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂએ જ. પંડીતજીનું જીવન એટલે બલિહાન અને કુરબાનીનો ઇતિહાસ. માતૃભૂમિની આઝાદી અને આબાદી માટે એમણે જીવન સર્વસ્વ દેશ કાળે હોમી દીધું છે. ૧૪મી નવેમ્બરે એમના જીવનનાં અમૂલ્ય ૬૮ વર્ષ પુરાં થાય છે. એમના જીવનની આછી ઝરમર આ પ્રસંગે આપવા પ્રયત્ન કર્યો છે. સ્વર્ગભૂમિ કાશ્મીરથી નહેરૂ કુટુંબ અલ્હાબાદના ઉત્તરી આવેલું. નહેરૂ કુટુંબ એ દેશનું અતુલ્ય ગૌરવ છે. એ કુટુંબની સંસ્કારિતા-ઉદારતા-વિદ્યાપ્રેમ અને રાષ્ટ્રપ્રેમ બાગ્યે જ બીજે જોવા મળે છે. નહેરૂ કુટુંબના વડાઓ મોગલ સમયમાં કાશ્મીરથી દિલ્હી આવી નહેરૂને કાંઠે વસેલા આથી આ કુટુંબ નહેરૂ તરીકે જાણીતું થયું. પંડીત રાજકુલ નહેરૂ કુટુંબ શયિર બાદશાહના શિક્ષક હતા. પંડીત ગંગાધર નહેરૂ દિલ્હીના કૌટવાળ હતા. તેમના પુત્ર તે મોતીલાલ નહેરૂ, મોતીલાલજીના પ્રથમ પત્ની પ્રસૂતિબાઈ બાળક સાથે મૃત્યુ પામેલા. ત્યાર પછી રાવળ પીંડીના પંડિત પ્રમથનાથજીના બેન સ્વરૂપરાણી સાથે તેમનું બીજું વાર લગ્ન થયું. એમને ચાર સંતાન થયાં પ્રથમ સંતાન શુજરી અર્થે હતું. ત્યાર પછીના ત્રણ સંતાનો—જવાહર—વિનયાલક્ષ્મી અને કૃષ્ણાકુંભારી.

જવાહરલાલજીને જન્મ ૧૪મી નવેમ્બર ૧૮૮૯ના રોજ થયો હતો. ત્યારે તેને ખપ્પર હતી કે જવાહર સારામ દેશનું અમુલ્ય રત્ન નીવડશે? માતા-પિતાનું શુદ્ધિ-કૌશલ્ય બાળક જવાહરને વારસામાં મળ્યાં. તેઓ બાળપણમાં પ્રુપ રડકણા હતા. ત્યારે કોઈ તેમને રડવાનું કારણ પૂછતું ત્યારે પુછનારનું નામ આપી, તેણે માથો એમ કહી વધુ રડતા. માતા-પિતા જવાહરના આરોગ્ય અને કૃણવણીની ખાસ કાળજી રાખતા. તેમણે એક ડી. બ્રુક્સ નામના ધાર્મિક વૃત્તિના ધિયોસો-ફિસ્ટ અંગ્રેજને જવાહરના શિક્ષક તરીકે રાખ્યા એમણે જવાહરમાં ચારિત્ર્ય-સાદાઈ અને સ્વદેશ પ્રેમનાં અંકુરો રોપ્યાં. ગુરુ-શિષ્ય વચ્ચે અપુર્વ પ્રેમ બંધાયો હતો. એક વખત ગુરુએ મંત્ર આપ્યો કે “માંસાહાર એ પાપ છે” અને તે જ વખતથી તેમણે માંસાહાર તજ્યો. આથી બાળક સાધુ બનશે એ ખીંચે ગુરુજીને રાજ આપવામાં આવી.

પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂ

પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂ કિસાન સભા બરાવાની હતી. સરકારે ૧૪૪મી કલમ નહેરૂ કરી છતાં ૫૦ હજાર કિસાનો ભેમા થયા. પંડીતજી એ તેમને શાંત પાડી પાછા જવા કહ્યું. ત્યારે તેમણે કહ્યું, અમને નહેરૂજીના દર્શન કરાવો પછી જ જઈશું. પરંતુ તેમને કોણ સમજવે કે પહેરણ અને ધોતિયુ પહેરીને સભામાં સમળવી રહેલા જ યુવાન નહેરૂજી છે. જવાહર લાલ, બુખતરસની પરવા કયો વિના ગ્રામવિસ્તારમાં આરામ લીધા વિના ગમે તે ખાધને ચલાવી લઈ સાચા કિસાન બન્યા હતા.

૧૯૧૨ માં અંગ્રેજ શિક્ષણ અને રહેણીકરણી મેળવી તેઓ સ્વદેશ પધાર્યા પિતાની કાળજી, લાખવગ અને ધીકતી વકીલાતને લઈને જવાહર એક પ્રખર ધારાસભી થાત પરંતુ એમણે પિતાને કહ્યું કે “હું તો રાજકીય ચળવળમાં કામ કરીશ મને વકીલાત ગમતી નથી.” આ સમયે સ્વ. ગોખલેજી આફ્રિકા ના હીંદીઓના સંકટ નિવારણુધે હુંડ

અને તેઓ શાળા-કોલેજો છોડવા તથા વિદેશી માલનો બહિષ્કાર કરવા લોકોને સમજાવતાં ટેકઠેકણે હુમલા લાગ્યા.

બિમાર માતાની સારવાર અર્થે મસુરીમાં રહેલા જવાહર તે જ હોટલ માં રહેલાં અધ્યાન પ્રતિનિધિને મળશે એવી ખીંચે સરકારે જવાહરને હદયાર કયો પણ પાછળથી આવવાની રજા આપી—આ વાર જી હમો થી જવાહર અંગ્રેજ વિરોધી બન્યા. આવા જી હમો નહેરૂ કરવા માટે તેમનું ‘ઇન્ડીપેન્ડન્ટ’ પત્ર સરકારે બંધ કરાવ્યું.

૧૯૧૬માં રાયબરેલી જીલ્લામાં કિસાન સભા બરાવાની હતી. સરકારે ૧૪૪મી કલમ નહેરૂ કરી છતાં ૫૦ હજાર કિસાનો ભેમા થયા. પંડીતજી એ તેમને શાંત પાડી પાછા જવા કહ્યું. ત્યારે તેમણે કહ્યું, અમને નહેરૂજીના દર્શન કરાવો પછી જ જઈશું. પરંતુ તેમને કોણ સમજવે કે પહેરણ અને ધોતિયુ પહેરીને સભામાં સમળવી રહેલા જ યુવાન નહેરૂજી છે. જવાહર લાલ, બુખતરસની પરવા કયો વિના ગ્રામવિસ્તારમાં આરામ લીધા વિના ગમે તે ખાધને ચલાવી લઈ સાચા કિસાન બન્યા હતા.

૧૯૨૧ માં બધા નેતાઓને ગિરફતાર કરવામાં આવ્યા હતા. નહેરૂજીને પણ ગિરફતાર કરવાના હતા. ત્યારે તેમને ૧૫ મિનિટનો સમય આપવામાં આવ્યો હતો. આ પંદર મીનીટમાં તેમણે જરૂરી પત્રોના જવાબો લખાવી દીધા. એમના દેશપ્રેમ અને કર્તવ્ય પરાયણ તાતુ આ ભવ્ય ઉદાહરણ છે. એમને છ માસની સજા થઈ પણ ૩ માસમાં છોડી મુક્યા. ફરી વિદેશી વસ્તુના બહિષ્કારની ચળવળ માટે ૧૮ માસની સજા થઈ તેમાં પણ ૮ માસ પછી તેઓ મુક્ત થયા હતા. પંડીતજી, કૃપલાની તથા સંતનમ સાથે નબા રાજ્યમાં ગયા. ત્યાં શિખો ઉપર

સિતમ ચુલ્લરતો હતો. પરંતુ સરકારે તેમને તાકીદે રાજ્ય છોડી જવા હુકમ કર્યો. પંડીતજીએ તેનો અનાદર કર્યો તે માટે છ માસની અને કાવત્રામાં બામ લેવા બદલ ૧૮ માસની તેમને સજા થઈ પણ બીજે જ દવસે તેમને છોડી મુક્યા.

૧૯૨૪ માં કુંભ મેળો બરાવાનો હતો. ત્રિવેણી સંગમ આગળ પાણી ધણું ઉકું હતું. સરકારે ત્યાં રેતી નાખવાને બદલે વાડ કરાવી. હીંદુ ઓની ધાર્મિકવૃત્તિ ધવાઈ. પંડીત માલ વિખાળ્યે સરકાર સાથે પત્રવ્યવહાર કર્યો પણ પરિણામ શુન્યમાં આવ્યું. મહાસભાના સ્વયંસેવકો સાથે પંડીતજી ત્યાં દોડયા અને સત્યાગ્રહ કરવાની બહેરાત કરી. સરકારે ધોરેરવારોની વાડ ખાંધી. પંડીતજીએ રાષ્ટ્રધ્વજ લઈ નદીમાં ઝંપલાવ્યું. પાછળ જ્ઞપ્ત-સેવકો અને યાત્રાળુઓ પડ્યા. સરકારે તેની નંખાવી જગ્યા છીછરી બનાવી. આ પ્રસંગે એમની સાહસિકતા, નિહરતા અને યુક્તેલ પ્રશ્નોનો સરળ ઉદેગ લાવતી તીવ્ર શક્તિનો સુચક છે.

અલ્હાબાદ શહેર સુધારાની પ્રમુખ તરીકે પણ એમણે સુંદર કાર્ય કર્યું હતું. કમળાદેવીની ચિંતાબનક તળિયત થતા ૧૯૨૬ માં તેઓ સ્વીટઝરલેન્ડ ગયા. અહીં રહીને પણ તેમણે અનેક લેખો લખી હીંદી પ્રશ્નોની બધુ યુરોપ માં કરી. ફાન્સના રોમરોલાનો મળ્યા. પત્નીની તળિયત સુધરતાં તેમણે યુરોપ ના ધણુ સ્વયંજી યુસાફરી કરી અને બાપણો તથા લેખો દારા હીંદી પ્રશ્નોને પ્રુપ પ્રસિદ્ધિ આપી.

૧૯૨૯ માં સામ્રાજ્ય વિરોધી આંતર રાષ્ટ્રીય મહાસભામાં હીંદે માટેના માનદ પ્રમુખ ચુંટાયા. તેઓ જર્મનીથી રશિયા ગયા. ત્યાં પણ તેમણે કેટલાક રાજકીય અને સામાજિક ક્રાંતિના વિચારોનો અભ્યાસ કર્યો.

પં. મોતીલાલજીના પ્રમુખ પદ વાળી કમીટીએ બાવી બંધારણુ વિરે નહેરૂ રીપોર્ટ બહાર પાડ્યો. એમાંનાં સાંસ્થાનિક સ્વરાજ હીંદુસ્થે ધ્યેય હોતું નેમણે એ દરાવતો જવાહરલાલે વિરોધ કર્યો અને ઈન્ડીપેન્ડન્ટ આફ્રીકાની લીગ રચાવી. બંધારણુ તથ-યાર ફરી તેમણે પૂર્ણ સ્વરાજની ચળવળ ઉપાડી. કલકત્તાની મહાસભાએ ૩૧-૧૨-૨૯ સુધીમાં સાંસ્થાનિક સ્વાભવ ન મળે તો ૧-૧-૩૦થી પુર્ણ સ્વરાજની ચળવળ ઉપાડવા દરાવ પસાર કર્યો.

૧૯૩૦ માં મહાત્મા ગાંધીજીએ તથા સરદાર પટેલે પેતાના નામ પાછાં ખેંચી લઈ પંડીત જવાહરલાલના માથે મહાસભાના પ્રમુખપદનો કાંટાળો તાજ મુક્યો. લાહોરમાં નીકળેલા સર ધસમાં યુવાન જવાહર ઘોડા ઉપર બેસી રાષ્ટ્રની જવાબદારી લઈ હુમતા હતા. જનતાએ તેમને પૂર્ણપેથી

હોઈની મોટામાં મોટી વિમાની કંપની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રસ્તમજી જલભાઈ રસ્તમજી

૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવનથ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન:

ઓફીસ : ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

હવે તમારે નિરાશ થવાની જરૂર નથી!

કારણ ? ?

ક્યાં જશો ?

નથી રહેવું છે અલગ,
બની જવું છે ફેશનેબલ ?
આ દુનિયા બધી પલટાણી,
દે! નથી રહેવાના જીવવાણી!
હુંગડાં સાદલાં દો ફેગાવી,
સાડી કે અંબર લો સોલાવી,
લેડા ખાસડાં કેવા? છી! છી!
મંગાવી લો છુટ જીવી એડીના!
સુતરાઈ કાપડ, કેવું જીવું?
નાઇલોન રેશમ? અહા! સોહામણું
મગ, ચણા તુવેર કે દાળ,
મળે છે બધું અહીંયા જ!
માટે—
સાફી આવો તમે સમજ,
મણિલાલ રતનજીની કંપની

- * તમારી માનીતી સાડી—બનારસ જરી જોજેંટ, બનારસ રેશમ, મીસુરી, સીકાન, કારમીરી, જરીદીનસીલ, કોર પાલવ, દેશી પટોરા વગેરે છેલ્લી ડીઝાઇનમાં આવી ગઇ છે!
- * તમને ગમતી બ્રોઈર્સ—બનારસ બ્રોઈર્સ, રેશમી કોર પાલવ, જરી કોર પાલવ, જરીની કોર : રૂપેરી તથા સોનેરી વગેરે આકર્ષક રૂપમાં મળશે.
- * નાઇલોનમાં સાડી તેમજ ટ્રેસ અને બ્લાઉઝ માટે કાપડ તમને મન પસંદ મળશે.
- * તમારી પુત્રી માટે બ્લાઉઝ તથા ટ્રેસનું કાપડ અનેક વિધ રંગમાં મળશે.
- * લમને લગતી ફરેક સીલ્ક—પૂજનો માલ, થર, કાંકણ વગેરે માટે અમને મળો.
- * દેશી ક્રિયાણું મોટા જથ્થામાં સાફ તેમજ કિંમત લાવે મળશે.
- * તમારી ફરેક જરૂરીયાત માટે તમારી માનીતી દુકાને જ આવો:

શુંમારના સાધનો—કંડુની શીશી,
ચાંદલા, વાળ, બંમડી, પાટલા
રેશમી કુમટા, જરીની વેણી જરીના
નોડા વગેરે હમણાં નવા રોકમાં
આવ્યા છે.

“એક નૂર આદમી
હજાર નૂર કપડાં”

ભાવ માટે અમને લખો :

પિત્તળના વાસણો—પિત્તળ તથા
તાંબાના નાના મોટા લોટા, દીવી
ઓ, આરતીની દીવી, પિત્તળ તથા
જર્મનની વાડકી, પવાલા, જર્મન
ની ચુલાખ દાની ધૂપદાની, તાંબડા
વગેરે હમણાંજ આવ્યા છે.

Phone : 27709.

Residence : 22744.

Manilal Ratanjee & Co., (Pty) Ltd.
136 Prince Edward Street, DURBAN.

સમાચાર સંગ્રહ

યુનીયનનું અવનવનું

—દક્ષિણ આફ્રિકાની ખીટીશ અમ્પાયર સર્વિસ લીગ તરફથી ચોખ્ખતા સઘળા સમારંભોમાં યુનીયન ફોલોમ તથા યુનીયન એક એ બંને વાવટાને માન-સહિત ફરકાવવાની અને બંને રાષ્ટ્રગીતો ગાવા કે ખલજવાની પાંચમી નવેંબરે જોહાનીસબર્ગમાં મળેલી લીજીયને સૂચના બહાર પાડી છે.

—દક્ષિણ આફ્રિકાના ઉનની જીલાઇથી સપ્ટેંબર સુધીમાં ૨૮ દેશોએ કરેલી ખરીદીમાં પહેલું મોડું ગ્રાહક ક્રાંસ, ખીજું ખીટન અને ત્રીજું જર્મની તથા ચોથા નંબરે રશીયા આવ્યું છે જેણે સાડા સાત લાખ પાઉંડનું ઉન ત્રણ માસમાં લીધું છે.

—કેપટાઉનથી ડચ રીફોર્મ્ડ ચર્ચની સીનેડે ચર્ચોના પાદરીઓને ચેતવણી આપી છે કે ચૂંટણી દરમિયાને ચોટસાહન નહિ આપવું પણ ખાખખલતા આધાર સુખ્ય દેશન કિર્મા કરવા માટે ઉચોજન આપવું.

—જોહાનીસબર્ગમાં - રહેલી જન્મે રશીયન પણ યુનીયનમાં પરિણીત ૪૪ વર્ષની વયની મીસીસ એલીઝાબેથ ફોક્સ કોફ્ટ નામની એમ. એ. થયેલી અને ત્રણ બાળકોની માતા એ, પશ્ચિમના આપ બોગને ખતાવવા ખીન સાયુવાદી તરીકે હવે પછીના રશીયન ઉપગ્રહમાં ઉભે જવાની માગણી કરી છે.

—યુનાઇટેડ પાર્ટીનું આફ્રિકાન્સ આપા માં ખ્યેય દર્શાવતું એક નવું દૈનિક સોળ પેન્ટનું છાપું વીકબ્લોડ નામથી આ માસથી શરૂ થયું છે.

—ખેતી ખાતાના સેક્રેટરી ડો. એમ. એસ. ડયુટોપ્ટે પારલમાં સાતમી નવેંબરે બહાર પાડ્યું છે કે યુનીયન માં ગઇ રૂતુમાં દ્રાક્ષ વગેરે ડીસીડસ કુટનો પાક એ કરોડ પાઉંડનો થયો હતો.

—આવતા વર્ષના એપ્રિલથી સરકાર તરફથી 'કલડ' અફેસ' ડેપાર્ટમેન્ટ' ની સ્થાપના થશે તેનો તથા પાલોમેન્ટ અને પ્રોતિક કાઉન્સિલ માટે કલડ પ્રતિનિધિની સૂચવાયેલી સુટથીતો પણ બોયોટ કરવા માટે નેશનલ એન્ટી કલડ' અફેસ' ડેપાર્ટમેન્ટની કમીટીએ ડેપટાઉનમાં ટમી નવેંબરે એક નિવેદન બહાર પાડ્યું છે.

—યુનીયન કારટલની સ્ટીમરો ઉપર રવીવારે યતી ધર્મોક પ્રાર્થના પછી હવેથી ગોડ સેવ થી કવીન નહી વખાડવાની સઘળી સ્ટીમરોના ડેપટનોને કંપનીએ ઇંડનથી સૂચના આપી છે. —ખાનાનો પરેડો આફ્રિકન પ્રતિનિધિ મી. આર. સી. રીમ્પસન એરોપ્લેન થી છટ્ટી નવેંબરના ડેપટાઉન

આવ્યા હતા લારે લાંના ડી. એફ. મહાન એરોડ્રોમના મુખ્ય વેપટીંગ હોલમાંની અપાર્ટમેન્ટની નોટીસો તેમને અડચણરૂપ નહોતી ખની પણ બધા ગોરા સાથેજ તેઓ બહાર આવ્યા હતા.

—જોહાનીસબર્ગમાં ૩ જી નવેંબરે મળેલી નસોની ડેનકરન્સમાં બસો જોટલા પ્રતિનિધિઓએ ગોરી અને ખીન-ગોરી સઘળા નસોના હિત માટે અને સુચિત નસોંગ એકટ સામે લડવા "ફેડરેશન ઓફ સાઉથ આફ્રિકન નસો એન્ડ મીડવાઇક્સ" નામની મિશ્ર જાતિની રાષ્ટ્રીય સંસ્થાની સ્થાપના કરી છે.

—ઝેહાન્સટાઉનમાં ત્રણ માસથી નવી શરૂ થયેલી માર્ટસ' એપ્રીસ પોલ્યુસો મેજસ્ટ્રેટીયલ ડીસ્ટીકમાંથી દર માસે દોઢસો એરટોનો નિકાલ કરતી થઇ ગઇ છે જે સમગ્ર એરોન્સ ફ્રી સ્ટેટ કરતાં વીશ વધુ છે.

—ઇન્ડરટીયલ કન્સીલીએશન એકટની ડબ્બી કલમ જે દરજીના ધંધામાં અમુક કામ ગોરાઓ માટે જ રીઝર્વ રાખવાની સરકારને સત્તા આપે છે તેની સામે વિરોધ દર્શાવવા સાઉથ આફ્રિકન ફેડરલ ચેંબર ઓફ ઇન્ડરટીયલ ની એકએકસુટીવ કાઉન્સિલ ટમી નવેંબરે ડરબનમાં મળવાની હતી તેની દશજ મીનીટ અગાવ વડા પ્રધાનનો સંદેશો મળ્યો હતો કે ૧૧મી નવેંબરે પ્રીટોરીયામાં તેઓ એક ડેપ્યુટેશન સ્વીકારશે. આથી મટીંગ તે બાદ જરવાનું રાખ્યું છે. —પ્રીટોરીયાથી ૭મી નવેંબરે બહાર પડ્યું છે કે આજુ વર્ષે યુનીયનનાં ઉન નું ઉત્પાદન સાડી ત્રીસ કરોડ રતલનું થશે એવો અંદાજ થયો છે જે આમલકા વર્ષ કરતાં નેવુ લાખ રતલ વધારે છે.

—મત એપ્રિલમાં ડેપટાઉન મ્યુનીસીપાલીટીમાં રસ્તામાં ઝાડવાળનારા એક આફ્રિકનને રખડતો ધારી પોલીસે પકડીને જેલમાં ગોઠવેલો જેથી ન્યાય પ્રધાન અને પોલીસ ડેનરેબલ ઉપર તેણે બસો પાઉંડની તુકસાનીતો દાવો મંડોલો જેના ચૂકાદામાં ૭મી નવેંબરે મેજસ્ટ્રેટ તેને પચીસ પાઉંડ અને પહેલા દરજીને ખર્ચ આપવાનું નજ્યાણ્યું હતું.

વિદેશની વિવિધતા

—મહાન પર્વત, બુદુક માથુસ અને પ્રાચીન દેવજોની ભૂમિ નેપાલ રાજ્યે ખટમંદુમાં વિશ્વના પ્રવાસીઓ માટે એક એપ્રીસ ખોલી છે અલાર સુધી પરદેશીઓ માટે એ દેશના પ્રવેશ પર પ્રતિબંધ હતો તે ઉઠાવી લખને મુલાકાતી ઓ માટે તેનાં બારણાં ખુલ્લાં મુક્યાં છે.

—યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સની ત્રણસો જોટલી ચર્ચોમાં ત્રીજી નવેંબરે દક્ષિણ આફ્રિકા માં અપાર્ટમેન્ટની નીતિનો અંત આવે એ માટે પ્રાર્થના થઈ હતી.

—યુનાઇટેડ નેશનની આખલી જનરલ એસેમ્બલીમાં થયેલા દરમિયા સુખ્ય દક્ષિણ આફ્રિકાએ તેની અપાર્ટમેન્ટની નીતિને હજી નથી કરી એ માટે પહેલી નવેંબરે સ્પેશીયલ પોલીટીકલ કમીટીએ ઈલગીરીનો કરાવ પસાર કર્યો છે જેમાં પદ તરફેણમાં પાંચ વિરુદ્ધમાં દશ તટરમ અને આઠની ગેર હાજરી હતી.

—આવતી વસંતરૂતમાં ઇજીપ્તનાં પ્રમુખ નાસર સોવીયેટ યુનીયનની મુલાકાતે જશે એમ પહેલી નવેંબરે ફેરોમાં બહાર પડ્યું છે.

—ફ્રાન્સના વડો પ્રધાન તરીકે મહા-મજેનેને ૩૬ વર્ષની વયના ફેલીકસ ગેઇલાડ' પાંચમી નવેંબરે સુટાયા છે.

—ફેરોમાં પાંચ વર્ષ પર બંધાયેલી આઠ માળની એક ખીલ્ડીંગ ખીજી નવેંબરે તુટી પડતાં ૨૧ માથુસો કચડાઇ મર્યાં છે. ૫૦ વર્ષ પર બંધાયેલ જેવાં ૧૪૩ મકાનો થોડા માસ દરમ્યાન પડી ગયેલાં જેમાં ૪૪ મરી ગયાં અને બસોને ઇજા થઇ હતી. જીલાઇમાં એક લમ પ્રસંગે તુટી પડેલા મકાનથી ૬૦ માથુસો ચર્મદાઇ મર્યાં હતાં.

—મખ પાસીશીક મહાસામરમાં ૮ નવેંબરે ખીટને મોથો હાઇડ્રોજન બોનો અખતરો કર્યો છે.

—ઇંડનમાં રહેલી લેઝલી સ્ટોમ' નાની એક ડોક્ટરની વિધવા લેખીકા પેતાની છેલ્લી નાટયકૃતિ 'રોર એ ડવ'નો હક અમેરીકન સ્કીન સ્ટેજને નેવુ હજાર પાઉંડની કીં વેચ્યો છે.

—રશીયાના પહેલા ઉપગ્રહ સ્પટ-૭એ લઇજનનાર રોકેટનું જનન પૂર્ણ થતું હોવાનું જાણાયું છે એ જ રશીયા હવે પછી કદાચ ચંદ્ર ઉપર રોકેટ મોકલી શકશે એમ વિજ્ઞાનીઓ માનવું છે.

—યુનાઇટેડ સ્ટેટના એલિથો ૫૦ માં બસો માઇલના વિરતારમાં ડોલરની કીંમતનું યુરેનીયમનો હોવાનું ડોલ'બસ હાપાએ એ નવેંબરે બહાર પાડ્યું છે.

—એરડીયાના અણુ વિજ્ઞાની પ્રોફેસર થીર્ડિંગ ધનસ બકચુની ૫ વર્સીટીમાં છઠી નવેંબરે બાપથુ ૨૨ કહ્યું હતું કે એટમ બોમ્બના અખન અને અણુશક્તિના કારણે આવતાં ૩ વર્ષ દરમ્યાન એક લાખ માથુસો મરણુ થશે એ અજ્ઞની ડોલર પરિસ્થિતિ માટે માનવીએ કીંમત અચૂચો.

ફિલ્મની નવી રેકોર્ડો આવી છે

એક છલક	પાંચ	રેકોર્ડ	લાવ	૪૧-૩
ખારીસ	૧૧	૧૧	૧૧	૪૧-૩
લાગમલાગ	૧૧	૧૧	૧૧	૪૧-૩
મસ્તાની	૧૧	૧૧	૧૧	૪૧-૩
હલા ચુલ્લા	૧૧	૧૧	૧૧	૪૧-૩
લાઇ લાઇ	ચાર	૧૧	૧૧	૩૩-૦
કોફી હાઉસ	૧૧	૧૧	૧૧	૩૩-૦
મરીન ડાઇવ	૧૧	૧૧	૧૧	૩૩-૦
ફરખલા	૧૧	૧૧	૧૧	૩૩-૦
સી. આઇ. ડી.	ત્રણ	૧૧	૧૧	૨૪-૬
ફીલી ફીલી સાહેબ	૧૧	૧૧	૧૧	૨૪-૬
નવજવાન	૧૧	૧૧	૧૧	૨૪-૬
હાતિમતાઇ	બે	૧૧	૧૧	૧૬-૬
પરણીતા	એક	૧૧	૧૧	૮-૩

સુચના : જે/ધરાક ૨૦ રેકોર્ડ લેશે તેને એક સેક સંગીતા પાંચ રેકોર્ડ મફત આપવામાં આવશે. પોસ્ટેજ ખર્ચ ૭/૬ જુદા પડશે.

BHARAT MUSIC SALOON.
AND BOOKSELLERS
Corner Grey St., & Lorne Street
286 Grey Street, Phone 29488.
D u r b a n.

લોભ અને કરણા

(સુકુલભાઈ 'લોકજીવન' માંથી)

(ગતાંકથી આણ)

૫

ઉદાર-દિલ ટોમ

એ પાઠ્યની બની ગયેલી ઇલિઝા હાંફળી-હાંફળી પોતાની ઝોરડીમાં આવી. જીમ પથારીમાં સૂતો હતો. ઇલિઝા તરત જ તેની પાસે દોડી ગઈ અને તેને છાતી સરસો ચાંપી રડવા લાગી: "હે દયાળુ ભગવાન, અમ અરિય પર દયા કર. તું જ અમારો પાલન-દાર છે. મારા દીકરાને મારાથી અળગો ન કરો."

થોડી વાર પછી તે સહાણી ઉભી થઈ ગઈ. હવે વિલંબ કરવામાં સાર નથી એમ સમજી તે એક કામળ લઈ લખવા બેઠી:

પ્રેમાણ મા,

મને માફ કરજો. તમે બાપુંજી સાથે જે વાતચીત કરતાં હતાં એ એ મેં સાંભળી છે. તમારા રનેદ માટે હું તમારી જન્-મોજન્-મ અછળી છું. પણ માનું હૃદય એના વહાલા દીકરાથી કુટુંબ થવા જરાયે તૃપ્તિ નથી. એના વિના હું એક ઘડીભર પણ જીવી શકું એમ નથી. માટે મારા વહાલા દીકરાની ખાતર હું તમને છોડીને જાઉં છું. ભગવાનમાં મને બરોસો છે. નિરાધારનો આધાર મારી વહારે જરૂર જરૂર આવશે.

તમારી અમાગી દીકરી ઇલિઝાના પ્રણામ

પછી તેણે પત્ર પથારી પાસે દેખાવ્યું એ રીતે મૂક્યો. જીમને માટે થોડું આવાનું અને તેનાં કપડાંની એક શેટલી બાંધી તે જીમને તેડી લઈને ટોમકાકાની ઝોરડી બધી ગઈ.

ટોમના ઘરમાં તેનાં આજકા સુષુખમાં હતાં. તેની પતની કલોઇ દીવા નજીક બેસીને કાટેલાં કપડાં સાંધતી હતી. ટોમ ધર્મપુસ્તક વાંચી રહ્યો હતો. ખાસજી ટોરાર પડતાં કલોઇએ ઉઠીને ખાસજીને ઉપાડ્યું. ઇલિઝાને થોડી રાતે જીમને લઈને આવેલી એકને કલોઇના પેટમાં કાસકો પડ્યો. તેણે ધીમેથી કહ્યું: "ઇલિઝા, અંદર આવ."

ઇલિઝા અંદર આવીને ટોમકાકાના પગ આગળ બેસી પડી અને કુસુકે કુસુકે રડવા લાગી.

ટોમ પણ વિમાસણમાં પડી ગયો. કલોઇ ઇલિઝાની પીઠ પર હાથ ફેરવતાં ફેરવતાં બોલી: "બેટા, તને એકાએક શું થઈ ગયું? જરા શાંત થા અને દિલ ખોલીને વાત કર."

ઇલિઝાએ રડતાં રડતાં બધી વાત કહી અને ઉમેર્યું: "આવતી કાલે સવારે એ વેપારી આવીને ટોમકાકાને અને મારા દીકરાને લઈ જશે!"

કલોઇને આખી વાત સાંભળીને ધ્રુવ દુ:ખ મયું. તે બોલી: "મારા પતિએ આપણા શેડનું કદી ખૂંડું કયું નથી. તોયે શેડ એમને યા માટે વેચી દેવા તૃપ્તિ થયા?"

ઇલિઝા બોલી: "એ વેપારીને ટોમકાકાના પદલામાં સારી રકમ મળે એમ છે. તેથી શેડને દેવા જેટલે મને વેચવાની ફરજ પડી. વળી જીમને પણ સાથે આપવામાં આવે તો શેડનું બધું દેવું પતી જાય એમ છે. તેથી તેમણે મારા જીમને પણ વેપારીને વેચી દીધો છે. પરંતુ મારાથી જીમ વિના જીવી શકાય એમ નથી. તેથી હું તો આજે રાતેરાત ભગવાનને આશરે એને લઈને છાનીમાની નાસી જઈ છું."

એ સાંભળીને કલોઇ જરા ટટાર થઈ. તે ટોમ પાસે જઈને કહેવા લાગી: "ઇલિઝાનું કહેવું બરોબર છે. તમે પણ એની સાથે ચાલવા જાઓ. તમે જીવતા હોશો તો બસ છે. અમારું જે થવાનું હશે તે થશે. અને હાં, તમારી પાસે તો શેડ કદાવી અપાવેલો પરવાનો પણ છે! તેથી તમને નાસી જવામાં જરા પણ મુશ્કેલી નહીં આવે."

એટલે ટોમ બોલ્યો: "ના, ના; એવું મારાથી કદી ન થાય. શેડ મારા માં વિશ્વાસ મૂકીને મને જવા-આવવા નો પરવાનો કદાવી આપ્યો છે. એનો લાભ લઈ હું નાસી જઈ તો મને વિશ્વાસ-ખાતનું પાપ લાગે. વળી જો મારા વેચાવાથી બીજા યુવાને બચી જતા હોય અને શેડ દેવામાંથી મુક્ત થતા હોય તો એ ખરેખર મારું મોટું ભાગ્ય જ છે. તમે મારી ચીંતા કરશો નહીં. ભગવાન મારી રક્ષા કરનાર બેઠો છે. તમે શેડને ભાંડશો; એટલે તમારી પણ મને ચીંતા નથી. શેડ ભણા છે; એ તમને તથા આપણાં આજીવન બરોબર સંભાળશે."

એટલું કહીને ટોમ જરા બાણ્યે ખસી ગયો. તેણે દિલ ભરાઈ આવ્યું. તેણે મોં ફેરવી લીધું અને મોંએ હાથ દઈ તે રડવા લાગ્યો.

થોડી વાર ટોમ કશું બોલ્યું નહીં. ઇલિઝા ઉભરે જીમને તેડીને ઉભી થઈ અને કલોઇને કહેવા લાગી: "કાકી, મારા પતિ આને સાંભળે મારી પાસે આવ્યા હતા. તે પણ તેમના શેડના ત્રાસથી ધ્રુવ કંટાળી ગયા છે. એટલે તેમણે મને કહ્યું છે કે, તે પણ થોડા વખતમાં ફેરેડા નાસી જવાનું ગોઠવે છે. એ જો તમને મળવા આવે તો એમને બધી વાત કહેજો અને સાથે સાથે એટલું પણ કહેજો કે ઇલિઝા તમારી છે અને તમારી જ રહેશે. ફાણુ ઇશ્વરની ઇચ્છા હશે તો આપણે મળીશું; નહીં તો ભગવાનને ધેર આપણે અવરજ મળવાનાં જ છીએ!"

એટલું કહીને ઇલિઝા તેમની રજા લઈને બહાર નીકળી ગઈ. રાત અંધારી હતી. જીમને છાતી સરસો ચાંપીને ખાપડી ઇલિઝા ભગવાનને બરોસો અંધકારમાં એકલી અટુલી ચાલી નીકળી. —(આણ.)

વિવિધ વર્તમાન

યુવકોને મોરારજી દેસાઈની અપીલ

વેપાર જીવન ખાતાના પ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઈએ જણાવ્યું કે, "શાંતી, અને સ્થિર અને દેશમાં બરાબર વ્યવહાર રાખવો એ યુવાનોની ફરજ છે." શ્રી દેસાઈએ યુવકોની પીછ પરીષદને જણાવ્યું આમ કહ્યું હતું. વધુ માં તેણે જણાવ્યું કે, યુવકોના મનમાં તેમનો જાદર હોવો જોઈએ. હોવો જોઈએ. યુવકોએ જ્ઞાન સંપાદન કરી પોતાના દેશને ફરી આપાદ કરવાનું કાર્ય આજે. જે તેમની સામે પડ્યું છે તેને મદદ કરવા જે ચકતી એની જરૂર છે તે મેળવવી જોઈએ. વરાળની જેમ યુવકોએ પોતાની ચકતી નો ઉપયોગ કરી મહાન કાર્યોને સફળ કરી અજ સાંશનને મજબુત કરવું જોઈએ.

રાજ તરફથી પદવી એનાયત રાષ્ટ્રપતિ શ્રી રાજેન્દ્રપ્રસાદે રાષ્ટ્રપતી જીવનના દરબાર હોલમાં ૨૮ ઓગસ્ટે રાજ તરફથી પદવીઓ એનાયત કરી હતી.

પંડીત ગોવિંદ વલ્લભ પંત "જેઓ ગૃહખાતાના પ્રધાન છે તેઓને ભારત રત્નનો ઇલકાળ કે જે સરકારી હોવો-દારો માટે-સૌથી મોટો ઇલકાળ છે તે આપવામાં આવ્યો હતો. જે જીવને પદમવિભુષણ ૧૧ ને પદમ ભૂષણ ૧૪ ને પદમશ્રી ઇલકાળો આપવા હતા.

આ બધા ઓગસ્ટે ૧૯૫૭, રાજકીય અને સામાજિક ક્ષેત્રમાં પ્રવીણ છે. તેમની કદર કરવા આ ઇલકાળો આપવા છે.

સામાજિક ખબરો

લગ્ન

જેઠાનીસખર્માંના શ્રી બીખાભાઈ વનમાળીભાઈ (હાલજીનીક લોન્ડો)ના પુત્ર શ્રી રમણલાલનાં લગ્ન, શ્રી જુલાભાઈ બીખાભાઈની પુત્રી બીખીબેન ઉર્ફે ભારતીબેન સાથે તા. ૩-૧૧-૫૭ રવીવારના રાજ પાટીદાર હોલમાં ઇલિઝા સાદાઈથી થયા હતા. લગ્ન મંડપને પદલે રોજ ગામવાન અને કુલોથી શબ્દગારવામાં આવ્યો હતો વાતાવરણ ધુળજી ધાર્મિક અને હૃદય સ્પર્શી બન્યું હતું. લગ્ન નિમિત્તે બંને પક્ષ તરફથી જુદી જુદી સંસ્થાઓને દાન કરવામાં આવ્યું છે.

સાહાર સ્વીકાર

વી. ઝીણા ૧૦-૬; બીખાભાઈ વનમાળી ૨-૨-૦; જુલાભાઈ બીખાભાઈ ૨-૨-૦; આફ્રિકન ટેક્સ ટાઇલસ ડીસ્ટ્રીબ્યુટરસ ૫-૫-૦; જમનાદાસ ત્રીભાભાઈ ૧-૧-૦; ડાહ્યીબેન બીખાભાઈ ૧-૧-૦; ચંદ્રકાંત રામજીભાઈ ૧-૧-૦; શ્રી કુમારીકા મંડળ (ને'બર્ગ) ૧૫-૧૫-૦.

જોધએ છે

કુટુંબમાં બધા એક સાથે બેસી વાંચી શકે તેવું શિષ્ટ અને સરકારીક સાહિત્ય પીરસવું પૂર્વ આફ્રિકાનું પ્રથમ શ્રેષ્ઠ યુવરાતી માસીક જાગૃતી મટે આને મામ તથા મોટા શહેરોમાં કમીશનથી મા પગારથી કામ કરનાર સેવા ભાષી લાખવગવાળા કાર્યકરોની એજન્ટ તરીકે જરૂર છે. વધુ વિગતો માટે લખો.

સાંપાદક "જાગૃતી" શ્રી. ડી. ૭૨૬, કમ્પાલા.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

નવ નવનાં નાયલન, રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, સીઓ બાજકા અને પુરેલા માટે જલમ નવના હલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગનસ અને બચ્ચાઓ માટે—જુડીઝ, બીબ્સ, બ્લેન્ડેટસ, શોલ્સ; નેપકોન્સ વિગેરે.

દરેક નવના માલ માટે તપાસ કરવા બહામણ.

૩૩ વેસ્ક સ્ટ્રીટ, જેઠાનીસખર્માં.

ફોન : ૩૪-૧૩૪૯

બોક્સ ૧૫૪૯.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને સ્પેસ્કીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંત દેખરેખ નીચે ધુનીયનના અને રાહેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ડાક્ટ કરીશું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કેર્નર મીડાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

ધીરુબાઈ પી. નાયક

બુકબીપર, મુસાફરી, થીમનાઈ અને જનરલ એજન્ટ

ઈન્ડિયાન અવર ટુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ડરિયાઈ અવર જમીન માટે મુસાફરી કરવા થેર બેઠાં અમારી આરકંટે બુકીંગ કરો.
ઈંગ્લી, આગ, ગોરી, ફુલ્લ, બાકરમાત, પ્યેટઆસ, વિગેરેના બીમા અને હતરાની આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા જેવનુ ક્ષેત્રીયર-સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લખવી જાણતોમાં કોઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંખા અખાધ, લીલી અખાધ, રતાળ અને સુરજની મોસમ આણુ છે. આહુ શી ૧-૩ રતલ, લસણુ શી. ૧-૬ રતલ.
પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

ક્યુરી અને ચેલવી પાન બબર માન, પોસ્ટલ બુક. બાસ્કીટ ગોલ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને રકબેર બાસ્કીટ શી. ૧૧-૩ ૩૩૧.

રાહેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને શ્વેલ્ડખન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરવઠા ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ ક્રદાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

બેલુમ છુટ, ઠાઈનીબરુમ છુટ, વોઈશીબ, ઠરેસીબ એસ્ટ, સાઈલ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તાફન કીટાચત માને ખરીદી શકશો. ભલે પધારી લાભ લેવા શુકરો તલિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

એ હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માન રાહકા માનાના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંજાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલએશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૬ વિક્ટોરીયા ઓસ્ટ્રેલીયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જીંદગીનો વિશ્વો એ ખરી ખાંચધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો યા મળો :

૧૦૬ મેન્સરીલ્ડ રોડ, — ડરબન.

બોક્સ ૪૭૬,

ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબજી"

ટેલીફોન : ૪૭૮૮૮

૪૭૪૫૩